

Institutionen för journalistik och masskommunikation
Göteborgs universitet
Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap, MK 1500
HT 2008

Göteborgs universitet

Var det bättre förr eller sämre nu?

En kvantitativ studie om hur skolan
framställts och beskrivits i Göteborgs Posten då och nu

Författare: Pernilla Bodefjord
Linda Gustavsson

Handledare: Jan Strid

Abstract

- Titel:** Var det bättre förr eller sämre nu? En kvantitativ studie om hur skolan framställts och beskrivits i Göteborgs Posten då och nu
- Författare:** Pernilla Bodefjord & Linda Gustavsson
- Kurs:** Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap, MK 1500, Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet
- Termin:** Höstterminen 2008
- Handledare:** Jan Strid
- Examinator:** Karin Fogelberg
- Sidantal:** 57 inklusive bilagor och 50 exklusive bilagor
- Syfte:** Syftet är att undersöka och jämföra hur skolan framställs i Göteborgs Posten 1977 och 2007
- Metod:** Kvantitativ innehållsanalys
- Material:** Göteborgs Posten, mars, maj och oktober 1977 samt mars och oktober 2007
- Huvudresultat:** Resultatet visar att Göteborgs Posten både 1977 och 2007 skrev övervägande negativa nyhetsartiklar om skolan. Nyhetsrapporteringen har blivit mer negativ 2007 än den var 1977. De största skillnaderna är att det 2007 skrevs mer om bråk, vandalisering, trakasserier och mobbning. Mobbning förekom inte i någon artikel från 1977. Vidare visar resultatet att lärarnas situation har blivit värre då det inte förekom artiklar som handlade om att lärare blivit slagna och trakasserade 1977 men det gjorde det 2007. 1977 var det främst representanter för myndigheter, politiker samt lärare som uttalade sig. 2007 såg fördelningen ungefär likadan ut med ett undantag, elever fick då komma till tals något som de inte gjorde alls 1977.
- Nyckelord:** Nyhetsvärdering, dagordningsteori, medielogik, framställning av skolan, Göteborgs Posten.

Executive summary

Idag blir lärare slagna och trakasserade i skolan. Elever mår dåligt, får ofullständiga betyg, hoppar av skolan, blir mobbade, vandaliserar och bråkar. Skolan är bristfällig på många sätt. Detta är den övergripande bilden av skolan som förmedlas av Göteborgs Posten 2007. Bilden av skolan har blivit mer negativ sedan 1977. Idag står det inte mycket positivt att läsa om skolan i Göteborgs Posten.

Göteborgs Postens förmedling av skolan 1977 gav inte heller en positiv bild men problemen då var av annan karaktär än 2007. 1977 handlade det främst om problem med lokaler, frågor rörande utbildningen och betyg, medan det 2007 handlade mycket mer om bråk, trakasserier, våld och mobbning. Frågor rörande utbildning, betyg och arbetsmiljö problematiseras fortfarande men grövre och framförallt våldsammare problem uppmärksammas 2007.

Det har även skett förändringar i nyhetsrapporteringen av skolan sedan 1977. Då var det främst representanter för myndigheter, lärare och politiker som uttalade sig om skolan. 2007 såg fördelningen ungefär likadan ut med ett undantag, elever fick då komma till tals något som de inte gjorde alls 1977. En annan anmärkningsvärd detalj är att det främst är män som uttalar sig rörande skolfrågor, detta kan ses som märkligt då det är långt mycket fler kvinnor som arbetar i skolan.

Bilden av skolan är alltså mer negativ idag än för trettio år sedan. Skolans brister är ett samtalsämne på många läppar, vilket inte är så konstigt då det innehåll som förmedlas av medierna anses vara viktigt och också är det som allmänheten tenderar att diskutera. Göteborgs Posten ger läsarna en svart bild av skolan och det är denna bild, att skolan är i kris, som då kan bli läsarnas verklighetsuppfattning.

Innehållsförteckning:

1. MEDIEBILDER AV LÄRARUTBILDNING OCH LÄRARYRKET	1
2. BAKGRUND	2
3. PROBLEMOMRÅDE	4
3.1 UNDERSÖKNINGENS SAMHÄLLELIGA RELEVANS	4
3.2 UPPSATSENS VETENSKAPLIGA RELEVANS	5
4. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	6
5. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	7
5.1 DAGORDNINGSTEORIN	8
5.2 NYHETSVÄRDERING	9
5.3 MEDIELOGIK	11
5.4 MEDIER OCH GENUSPERSPEKTIV	12
6. VAL AV METOD OCH MATERIAL	13
6.1 FÖR- OCH NACKDELAR MED KVANTITATIV INNEHÅLLSANALYS	14
6.2 TEORETISKT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	15
6.2.1. FORSKNINGSPROBLEMET	15
6.2.2. URVAL	16
6.2.3 VARIABLER OCH KODSCHEMA	17
6.3 PRAKTISKT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	18
6.4 UNDERSÖKNINGENS KVALITET	20
6.4.1 RELIABILITET	20
6.4.2 VALIDITET	21
7. RESULTAT OCH ANALYS	22
7.1 DETTA HANDLAR ARTIKLARNAS OM	22
7.1.1 SKILLNADER	24
7.1.2 LIKHETER	26
7.2 SÅ FRAMSTÄLLS SKOLAN	26
7.2.1 SKILLNADER	28
7.2.2 LIKHETER	29
7.3 SÅ FRAMSTÄLLS ELEVER	29
7.3.1 SKILLNADER	31
7.3.2 LIKHETER	32

7.4 SÅ FRAMSTÄLLS LÄRARE	32
7.4.1 SKILLNADER	33
7.4.2 LIKHETER	34
7.5 SÅ FRAMSTÄLLS LÄRARUTBILDNINGEN	34
7.6 VEM UTTALAR SIG	36
7.6.2 LIKHETER	40
7.7 UTRYMME I GÖTEBORGS POSTEN	41
7.8 BILDER I GÖTEBORGS POSTEN	42
7.9 TENDENSER	42
8. SLUTDISKUSSION	44
8.1 FÖRSLAG TILL FRAMTIDA FORSKNING	50
LITTERATURFÖRTECKNING	51
10. BILAGOR	53
BILAGA 1	53

1. Mediebilder av lärarutbildning och läraryrket

Elev tog sitt liv efter flera år av mobbning

Skolan når inte upp till kraven

Lärare utbrända

Lärarnas löner lägst i Europa

Misslyckad lärarutbildning

Det här är helt vanliga tidningsrubriker som står att läsa var och varannan dag. Är detta vår framtid?

Vi som skriver denna uppsats läser till gymnasielärare, i maj är vår utbildning äntligen klar. Det är snarare regel än undantag att människor vi möter ställer sig frågande när de får höra om vårt yrkesval. Hur kan du vilja bli lärare, är den vanligaste frågan vi får. Den näst vanligaste frågan är hur vi frivilligt kan lägga fem år på att studera till lärare, när vi på den tiden istället kunnat läsa till läkare, ingenjör eller jurist. Vad har människor för bild av skolan?

Något vi märkt är dock att äldre människor har en annan inställning till läraryrket. Våra farföräldrar berättar för sina bekanta, med stolthet i rösten, att deras barnbarn minsann studerar till gymnasielärare på Göteborgs universitet. Hur kommer det sig att äldre människor tenderar att se annorlunda på läraryrket? Anklagelser om att vara bristfällig och problemfylld beskylls skolan för idag och kommuner tar emot stämningar som riktas mot skolor. Alla tror inte på det som skildras i medier, men det är troligen många som undrar vad som pågår.

Med detta som grund växte vårt intresse för att göra den här studien. Vi är övertygade om att människor påverkas av medier då dessa har stor betydelse för våra uppfattningar och kunskaper om världen. Vi bestämde oss för att undersöka hur skolan framställs i den tidning som, enligt Hadenius & Weibull, (2005) läses av 246 000 göteborgare varje dag, Göteborgs Posten.

Vi är medvetna om att det sker förändringar i hur lärare framställs på 30 år men hur och på vilka sätt är det som vi ska komma fram till. Är det verkligen så illa i skolan som tidningarna framställer det?

Denna uppsats börjar med en utförlig problemformulering där vi noggrant motiverar vår undersökning, både ur ett vetenskapligt- och ett samhälleligt perspektiv. Syftet och preciserade frågeställningar redovisas även i den delen. Därefter följer ett metodkapitel där vi beskriver exakt hur vi gått tillväga för att samla in material och sedan även hur analysen gått till. Efter metodavsnittet redovisas resultat och analys. Undersökningen avslutas med våra egna tankar och där ges även förslag till vidare forskning ges.

Vi kommer nu att beskriva bakgrunden till denna uppsats för att ge en bild av varför vi gör detta.

2. Bakgrund

JMG, Institutionen för journalistik och masskommunikation i Göteborg vill få en undersökning gjord som syftar till att kartlägga mediebilderna av skolan. JMG menar att det finns många indikationer på att bilden av skolan är relativt svart.

Braskande rubriker om elever som inte når målen, obehöriga lärare, elever som blir mobbade eller lärare som trakasseras ger allmänheten bilden av att den svenska skolan är en skola i kris. Dessutom är skolan något som man som ung skolelev inte förväntas gilla, det hör till att man ska ogilla skolan. Detta negativa förhållningssätt kan även följa med när man blir vuxen då uppfattningarna kan bibehållas och även förstärkas om mediernas beskrivning av skolan ständigt är negativ. Undersökningar som gjorts visar att allt färre studenter söker lärarprogrammet, ansökningarna har minskat med 16 procent hösten 2008. (Sirén, 2008) Den här nedgången har pågått sedan 2003 enligt Lärarförbundet. Dessutom slutar många nya lärare ganska snart efter att de börjat arbeta. (Fjelkner, Vem blir vad- och varför?, 2008) Att som utbildad lärare inte ha löner som motsvarar den långa utbildningen kan vara en anledning till att allt färre söker sig till yrket. I en rapport som gavs ut i oktober 2008 påvisas att lönerna för grundskollärare är bland de lägsta av de, i undersökningen, jämförda länderna. Utbildningen till gymnasielärare är på minst fyra och ett halvt års

heltidsstudier på universitet, detta kan jämföras med yrken som: ingenjörer, jurister, civilekonomer och systemvetare. Lönerna kan dock inte jämföras med dessa yrken. För att jämföra lönemässigt, medellöner, får vi se mer till elmontörer och fordonsförare för att hitta grupper som är likvärdiga i löner. (Sirén, 2008)

På uppdrag av KK-stiftelsen (Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, vår förklaring) undersökte Rådhuset strategisk kommunikation AB 2003 hur rikstäckande tidningar framställer skolan. Undersökningen visade att bilden som förmedlades var väldigt negativ, något som många lärare upplevde var missvisande. Värst var enligt denna undersökning kvällstidningarna Aftonbladet och Expressen, där endast någon enstaka artikel var positiv. De flesta artiklarna var negativa och alarmerande samt handlade mycket om våld och droger i skolan, många av artiklarna var också illustrerade med bilder. Undersökningen visade att lokala tidningar tenderade att skriva mer positivt än rikstäckande tidningar. (Rådhuset strategisk kommunikation, 2003)

Undersökningen motiverades bland annat med följande:

”Skolan har ett starkt intresse av att synas i medierna- att påverka dagordningen. En rättvist skildrad skola lockar nya medarbetare. En saklig skildring där lärande och pedagogik inte försvinner bakom sensationsskriverier och politiska utspel skapar trygghet för föräldrar med barn i skolan. Positiva nyheter förstärker arbetsglädjen och självbilden bland dem som arbetar i skolan.” (Läraryrket, 2008)

Allmänhetens attityder gällande skolan har under flera år undersökts. 2006 visade resultaten från undersökningen - Allmänhetens syn på skolan - att flera anser att den svenska skolan fungerar bra jämfört med tidigare år vilket är en ökning sedan 2002 med 8 procent. Rapporten som kom 2007 visar att siffrorna sjunker igen och förtroendet för hur väl skolan fungerar minskar. (Lärarnas Riksförbund & Läraryrket, 2006)

I rapporten – Höga krav på bred kunskapssyn - från 2003, sägs det att den allmänna bilden av skolan i stor omfattning bestäms av medierapporteringen. Undersökningen visade på att majoriteten av de intervjuade personerna ansåg att skolan är bättre än vad som utmålas i medierna. En viss ökning kunde också ses vad gäller föräldrars nöjdhet med egna barns

skolor och lärare i jämförelse med tidigare års undersökningar. (Lindberg, Modig, & Lindgren Åsbrink, 2007)

Efter att ha läst dessa undersökningar ville vi se hur bilden i Göteborgs Posten ser ut och hur den har förändrats över tid, då vi anser det intressant att som blivande lärare veta hur skolan framställs i medierna.

Vi kommer nu gå vidare med problemområdet för att förklara relevansen med att göra en sådan här uppsats.

3. Problemområde

”Allt jag vet har jag läst i tidningen- Will Rogers”. (McCombs, 2006) Detta citat säger en hel del om hur stor påverkan medieinnehåll har på människors uppfattningar om världen. Krasst uttryckt kan man säga att människor tror att det som står i tidningen är sant. Idag är människor i allmänhet mycket medievana och har lärt sig sälla bland tillförlitliga och mindre tillförlitliga källor, vilket gör att de kan värdera den troliga sanningshalten i olika medieinnehåll. Göteborgs Posten, som vi har undersökt, är Sveriges näst största morgontidning och en nyhetskälla med gott rykte som har hög trovärdighet. (Hadenius & Weibull, 2005) Detta betyder att det som står i Göteborgs Posten med stor sannolikhet värderas som sanningsenliga fakta av läsarna. Detta betyder då att den bild av skolan som Göteborgs Posten förmedlar är en bidragande faktor till den bild läsarna har av skolan. Om det är så att den förmedlade bilden är svart kan konsekvenserna bli att även allmänhetens bild av skolan blir negativ vilket kan medföra att exempelvis antalet ansökningar till lärarprogrammet förändras till det negativa. Vem vill bli lärare i en skola som har så många brister? Och vilken elev känner sig glad och motiverad till att lära i en sådan miljö?

3.1 Undersökningens samhällseliga relevans

Undersökningens samhällseliga relevans ligger i allt det vi nyss nämnt, skolan är en del av samhällsstrukturen, en institution vi alla mött eller ska möta. I skolan formas och fostras framtidens vuxna. På grund av detta är undersökningar som rör skolan viktiga. Bilden av skolan behöver inte överensstämma med den riktiga verkligheten men det är människors

uppfattningar och föreställningar som styr deras åsikter, beteenden och handlingar. Göteborgs Postens framställning av skolan kan påverka människors uppfattningar av skolan. Detta kan få konsekvenser som till exempel att färre vill bli lärare och att lärarnas kompetens betvivlas.

3.2 Uppsatsens vetenskapliga relevans

Den vetenskapliga relevansen anser vi vara att denna typ av jämförande undersökning av Göteborgs Posten inte gjorts tidigare. Vår uppsats skapar möjligheter för undersökningar som kan visa vilka effekter och konsekvenser Göteborgs Postens förmedling kan få för skolan, lärarna och eleverna. Då vår undersökning är begränsad till endast Göteborgs Posten hade en liknande studie med fler tidningar, så som rikstäckande, eller andra medier varit önskvärt. Vidare skulle undersökningar som jämför verkligheten med den förmedlade bilden av skolan vara mycket intressant, något som vi själva kommer att diskutera i slutet av vår uppsats men inte har tillräckligt med bevis för att kunna fastslå.

3.3 Uppsatsens relevans för lärare

I undersökningen som KK-stiftelsen lät göra betonades vikten av att man inom skolan skulle verka för att förmedla en positiv bild av skolan. Detta anser även vi vara viktigt då det är genom förståelse och kunskap om hur skolan förmedlas och framställs som vi sedan som lärare kan verka för en förändring. Som vi ser det finns det två möjliga förhållnings-sätt, det ena är att bilden är sann och det andra är att bilden är missvisande. Är Göteborgs Postens förmedling av skolan sann är det bra att få klart för sig vilka problem som finns, för det är endast när man vet vilka problem som finns som man kan göra något åt dem. Är bilden istället missvisande bör man som lärare arbeta med att försöka ge en positiv bild av skolan för att inte allmänheten ska tro något som inte stämmer.

Vi har nu förklarat relevansen med att göra en sådan här undersökning och vill nu beskriva vårt syfte och frågeställningar.

4. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är dels att undersöka hur skolan framställs i Göteborgs Posten 1977 och 2007 och dels syftar undersökningen till att jämföra dessa framställningar. Vi vill se vilka likheter och skillnader som finns. Resultatet kommer att analyseras utefter dagordningsteorin, medielogik och nyhetsvärdering för att söka besvara varför skolan framställts som den gjort. Vi beskriver hur Göteborgs Posten framställer skolan 1977 och 2007 men vi kommer inte endast hålla uppsatsen på en deskriptiv nivå utan även dra resultaten till en analyserande nivå, där vi med hjälp av vårt resultat och teorier kommer att diskutera möjliga orsaker till att framställningen ser ut som den gör. Vi är dock medvetna om att vi inte kommer att kunna uttala oss med säkerhet om verkligheten då det skulle behövas ytterligare undersökningar för att göra det, men vi anser att det ändå är både intressant, fullt möjligt och relevant att föra en diskussion om varför resultatet ser ut som det gör.

Utifrån vårt uppsatta problemområde har vi utformat ett specifikt syfte med undersökningen samt fyra frågeställningar som undersökningen skall besvara.

Syftet är att undersöka och jämföra hur skolan framställs i Göteborgs Posten 1977 och 2007.

Våra fyra frågeställningar är till för att säkerställa att vi uppfyllt syftet och utgör grunden för vårt analysprotokoll.

Frågeställning 1. Hur framställs skolan?

Här kommer vi att leta efter ord och meningar som på något sätt beskriver skolan som helhet från olika synvinklar. Elevernas, allmänhetens, lärarnas och politikernas syn är av vikt.

Frågeställning 2. Hur framställs eleverna?

Vi vill få en bild av hur elever beskrivs i tidningen. Vi kommer även här leta efter ord och meningar som talar om hur elever framställs. Det gäller både elevers resultat och beteende.

Frågeställning 3. Hur framställs lärare?

Vi vill veta hur lärare och läraryrket framställs. Vad sägs om lärare, hur beskrivs deras arbete och kunskap?

Frågeställning 4. Hur framställs lärarutbildningen?

Denna frågeställning hänger ihop med frågeställning nummer tre. Skillnaden är att här vill vi endast undersöka hur själva lärarutbildningen beskrivs.

Då vår studie är en vetenskaplig undersökning innehåller den flera olika delar som tillsammans bidrar till att kunna uppfylla syftet och besvara våra frågeställningar. Vi börjar med att beskriva och förklara vilka teoretiska utgångspunkter som vi lutar oss mot när vi analyserar vårt resultat. Därefter följer ett kapitel som beskriver vilken metod och vilket material vi använt oss av. Sedan redovisas resultatet tillsammans med en analys. Avslutningsvis kommer vi att diskutera vårt resultat samt vår analys.

5. Teoretiska utgångspunkter

Medier fyller flera olika funktioner för människor. En funktion, som är kärnan i vår undersökning, är att medierna skall informera allmänheten om omvärlden och orientera människor i samhällsfrågor. Medier, som i vårt fall begränsas till enbart morgontidningen Göteborgs Posten, fungerar som en informationskanal till läsarna om vad som händer i samhället och även i världen i stort. Många gånger är informationen av sådan karaktär att vi inte har egna erfarenheter i ämnet som tas upp och då blir vår uppfattning i frågan den som medierna förmedlar. Dock får vi inte enbart information och omvärldskunskaper från medierna. Skola, familj och vänner är även de viktiga kanaler, men en mycket stor del kommer från medier. Av den anledningen är det viktigt att förstå att den bild som vi får via medier är en tolkning av verkligheten, det behöver absolut inte vara den riktiga verkligheten, men inte heller en falsk bild, det är helt enkelt en version av verkligheten. (McCombs, 2006) Dessutom är medier en produkt som skall sälja och således behandlas nyheter på ett sätt som ska fånga mottagarna.

Vi kommer nu att redogöra för samt gå in lite djupare på de olika teoretiska utgångspunkterna dagordningsteorin, medielogik, nyhetsvärdering och genusteori. Detta för att ge

en klarare bild av vad det är som gör att en händelse blir en nyhet och hur dessa nyheter sedan värderas. Vi börjar med dagordningsteorin.

5.1 Dagordningsteorin

Dagordningsteorin är en teori som menar att medierna har stor makt på så sätt att de bestämmer vilka frågor som kommer att lyftas upp på allmänhetens agenda. McCombs (2006) förklarar dagordningsteorin som: *"... en teori om hur prioriteringar överförs från massmediernas världsbilder till bilderna i våra huvuden"*. (McCombs, 2006 s. 97) Dock är det viktigt med ett förtydligande här, medierna har enligt McCombs (2006) inte makt att tala om *vad* vi ska tycka men de har makten att bestämma vilka frågor vi ska tycka något om. Detta hänger ihop med att medierna bestämmer över utrymmet och vilka händelser som får bli nyheter som allmänheten tar del av. Eftersom det händer miljontals saker varje dag är det många saker som vi aldrig får reda på, endast en bråkdel av det som händer i världen får plats i medierna. Vidare har medierna även kontrollen över hur nyheterna vinklas och belyses samt vilka aktörer som får komma till tals. (McCombs, 2006)

Enligt Asp & Johansson (2007) kan medierna påverka och på sätt vara mäktiga även om innehållet i medierna bestäms av andra än journalisterna och medierna själva. Detta är en viktig aspekt i vår undersökning, vilkas åsikter om skolan är det som hörs?

Vi ska inte undersöka effekter av medieinnehållet men vi anser det ändå viktigt och relevant att påpeka att mediers dagordning i stor utsträckning bidrar till människors omvärldsbild. Detta på grund av flera orsaker. Den första orsaken är att de händelser som får stort utrymme i medier anses vara viktiga frågor för allmänheten, detta kallas priming. (McCombs, 2006) Om det då skrivs mycket om exempelvis betyg eller en bristfällig lärarutbildning får detta konsekvensen att medborgarna får uppfattningen om att det betygssystem skolan har idag inte är bra och att lärarna är inkompetenta på grund av bristande utbildning samt att det här är ett stort problem då medier ägnar dessa frågor så stor uppmärksamhet.

Den andra orsaken är ett begrepp som kallas framing. Det syftar till att medier genom varierande synvinklar kan få frågor att uppfattas på olika sätt. (McCombs, 2006) Låt säga

att det endast är rektorer som får komma tilltals eller främst elever, beroende på i vilken kontext medierna sätter in ett ämne kan människor alltså få olika förståelse och uppfattningar.

Den tredje orsaken handlar om att medier inte bara påverkar de bilder människor får om sin omgivning, utan konsekvenserna kan även bli att människor får uppfattningar om hur offentliga personer eller myndigheter sköter sina jobb. Om medier fokuserar på betyg och att det är många elever som går ut med ofullständiga betyg kan detta alltså få konsekvenserna att människor blir övertygade om att lärarna inte är tillräckligt duktiga på sina jobb och att skolan är misslyckad. (McCombs, 2006) Med detta är det inte sagt att medier varken ljuger eller har rätt. Det beror ju på vilken vinkel man ser det utifrån. För visst kan det vara så att det finns elever som inte når upp till kunskapskraven, men hur vanligt är det och är det verkligen ett så stort problem?

Den fjärde orsaken handlar om att det inte bara är åsikter som kan påverkas, utan även faktiska beteenden och handlingar. Enligt McCombs (2006) sammanlänkas människors uppfattningar i sakfrågor med känslor och av den anledningen kan mediebilder påverka hur människor röstar i ett riksdagsval eller hur ansökningarna till högskolor ser ut. Detta är intressant för oss då det visat sig att ansökningarna till lärarprogrammet minskat stadigt de sista åren. Kan mediernas bild av skolan ha påverkat detta?

Vilka händelser är det då som blir till nyheter? Det kan vi få hjälp med av nyhetsvärdering då detta förklarar en hel del om vad som gör att en nyhet blir just en nyhet.

5.2 Nyhetsvärdering

Teorier om nyhetsvärdering presenterades av Walter Lippman redan 1922. Han menade att journalister ska arbeta för att försöka väcka känslor hos mottagarna och att mottagarna måste kunna identifiera sig med innehållet för att finna dem intressanta.

Enligt Hadenius & Weibull (2005) har nyhetsvärdering två riktningar. Den ena är riktlinjer för vad som blir en nyhet och det andra är hur nyheterna sedan värderas. Vad gäller den första riktningen, vad som blir en nyhet, handlar det om att journalister och redaktioner måste göra urval i det stora nyhetsflöde som finns. Det är en försvinnande liten del av alla

händelser som till slut blir en nyhet och når mottagaren. Innan händelsen blir en färdig nyhet måste den klara sig igenom en mängd stationer, detta kallas gate-keeper. Det är inte en person, som namnet vittnar om, som är gate-keeper utan snarare den process en händelse måste genomgå innan den får bli en nyhet. (Hadenius & Weibull, 2005) Vilka händelser är det då en gate-keeper släpper igenom?

Medieforskaren Håkan Hvitfeldt menar att händelser som rör politik, ekonomi, brott och olyckor brukar toppa nyheterna. Vidare menar han att avstånd är viktigt för om en händelse blir en nyhet eller inte. (Hvitfeldt, 1985) Händelser som sker nära, geografiskt såväl som kulturellt, får lättare en plats i nyhetsmedierna än om samma händelse utspelar sig långt ifrån oss. Händelser som är sensationella tenderar också lättare att bli nyheter, likaså om det handlar om elitpersoner. Med elitpersoner menas människor som har betydelsefulla positioner i samhället, det kan vara företagsledare, politiker eller andra välkända människor. Dessutom ska nyheterna kunna beskrivas enkelt så att de är lättbegripliga för mottagarna samt att de ska kännas viktiga och relevanta. Negativa händelser kommer också ofta igenom gate-keeper. (Hadenius & Weibull, 2005) Hvitfeldt menar på att nyheter anses ha högre läsvärde om det är enskilda människor nyheten handlar om framför kollektiva händelseförlopp. (Hvitfeldt, 1985)

Tony Harcup och Deidre O'Neill har även de förfinat och moderniserat McCombs dagordningsteori och Lippmans nyhetsvärdering. Deras nyhetsvärderingskriterier skiljer sig något från Hvitfeldts då de menar att positiva händelser och händelser med underhållningsvärde tenderar att locka läsare och därmed ha högt nyhetsvärde. Men precis som Hvitfeldt anser de att maktpersoner, kändisar, oväntade händelser, negativa händelser, saker som berör och är viktiga för människor, uppföljningar samt händelser som passar tidningars dagordning har högt nyhetsvärde. Det som skiljer sig åt är alltså att de anser att positiva nyheter och underhållning lockar läsare. (Johansson, 2004)

Ett annat viktigt begrepp som avgör vad som blir en nyhet är medielogiken.

5.3 Medielogik

Som vi nämnt tidigare konstrueras händelser till nyheter, men även nyheterna är en konstruktion eller ett hantverk, om man så vill. Ibland blir händelser nyheter för att de passar som nyheter, inte för att det nödvändigtvis är en nyhet. Ett exempel kan vara att tidningar skriver om en lärare på en skola som har vunnit VM i discodans. Det är ingen händelse som är viktig för allmänheten att känna till men det är något spektakulärt och den kommer att väcka läsarnas nyfikenhet, av den orsaken kan en sådan händelse få plats i nyhetsrapporteringen.

Vad gäller tryckta medier, som Göteborgs Posten, bearbetas texterna på ett sätt som dels gör att vi lätt kan känna igen att det är en nyhet och dels kännetecknas arbetet av en viss medielogik. (McCombs, 2006) Nyheter följer en mediedramaturgi för att fånga och hålla kvar mottagarnas intresse. Konflikter är tacksamma och en vanlig vinkling på nyheter eftersom de har en självklar dramaturgi. Nyhetstexter är skrivna på ett speciellt sätt och följer mönster som är speciellt för nyheter. Vi kan lätt skilja dessa från andra texter som till exempel dikter eller skönlitterära texter. (McCombs, 2006)

Medieformatet är en annan del som har med medielogiken att göra. Vilken typ av medium man arbetar med påverkar vilka händelser som blir nyheter och hur innehållet utformas. Det är till exempel stor skillnad på tv och radio. Tv vill ha sensationella bilder och väljer därför nyhetsinslag med bra bilder medan radio inte alls bryr sig om bilder och kanske väljer att fokusera på andra nyheter. Tidningar vill också gärna locka med bra bilder och kan av den anledningen fokusera mer på en mindre viktig nyhet bara för att det finns bra bilder till den. (McCombs, 2006)

Arbetsrutinerna för medier bestämmer hur pass väl en nyhet passar i de former som gäller för det aktuella mediet, samt avgör hur nyheten passar in i det avsedda mediet. Ett pressmeddelande från en källa som tillhör någon typ av elit har avsevärt större chans att få en plats bland nyheterna än om det kommer från en privatperson. Detta för att elitkällor anses ha högre trovärdighet och större nyhetsvärde. (McCombs, 2006)

Sist men inte minst så kan mediernas arbetsmetoder avgöra vad som får bli en nyhet. En nyhet som kommer in precis innan deadline kan få en plats om man tror sig vara först med denna. Man kan alltså förklara medielogik som att den sätter villkoren för vilka händelser som kommer att bli en nyhet. (McCombs, 2006)

5.4 Medier och genusperspektiv

Vår uppsats skall i huvudsak inte undersöka Göteborgs Postens nyhetsförmedling utifrån ett genusperspektiv, men vi anser det motiverat att analysera vårt material med en genusvinkling då teorierna ovan förklarar att mediers dagordning påverkar allmänhetens dagordning. Av den anledningen tycker vi att det är viktigt och intressant att undersöka vilka aktörer som får komma till tals, då det enligt Jarlbro (2006) är en rådande maskulin genusordning i vårt västerländska samhälle. Det betyder att det är män som har tolkningsföreträde i medier vilket då ger ett övervägande maskulint perspektiv på händelser och fenomen. (Jarlbro, 2006)

Vidare menar Jarlbro (2006) att medier inte följt med i jämlikhetsutvecklingen i lika hög grad som det övriga samhället. Det är fortfarande i huvudsak männens perspektiv som förmedlas via medierna. Dock menar Jarlbro att medier inte har makt att bestämma genusordningen men de har, precis som dagordningsteorin bekräftar, makt att påverka vad människor pratar om och deras uppfattningar kring detta. Medier har med andra ord en indirekt makt över genusordningen då maskulint genus och manligt kön har tolkningsföreträde om vad som anses viktigt. För vår undersökning är detta viktigt att ha i åtanke då vi analyserar vilken bild av skolan, elever och lärare som Göteborgs Posten förmedlar.

Efter att nu ha förklarat de olika teoretiska utgångspunkterna kommer vi in på vilken sorts metod vi använt oss av samt hur vi har gått till väga.

6. Val av Metod och material

En vetenskaplig undersökning kan vara antingen kvantitativ eller kvalitativ. Med en kvalitativ studie undersöker man främst människors upplevelser och uppfattningar om händelser och fenomen, en sådan undersökning går alltså på djupet och är till för att forskaren ska få ökad förståelse. En kvantitativ undersökning mäter frekvenser och förekomster och går alltså inte in på djupet som en kvalitativ undersökning gör. (Esaïasson, Giljam, Oscarsson, & Wännerud, 2004)

Den kvantitativa metoden har sina rötter i det tidiga 1900-talets USA. Under denna period antogs att innehållet i medierna hade makt att påverka konsumenternas attityder. Undersökningar gjordes för att se om innehållet i medierna var objektivt och balanserat. Den första översikten över samhällsvetenskapligt inriktad innehållsanalys gjordes av den amerikanska författaren Bernard Berelson, som 1952 gav ut boken *Content Analysis in Communication research*. Facktermen innehållsanalys används främst om analyser där förfarandet består av att kvantifiera, vilket betyder att forskaren räknar frekvenser av eller beräknar vissa speciella saker i texten som undersöks. (Boréus & Bergström, 2005)

I Sverige har det också gjorts viktiga studier med fokus på nyhetsinnehåll. Några framstående svenska forskare har gjort studier inom ämnet. Jörgen Westerståhl var en av de som tidigt använde sig av studier baserade på kvantitativa data. Karl Erik Rosengren, Stig Hadenius, Lennart Weibull och Kent Asp är ytterligare några stora namn inom den svenska medieforskningen.

Enligt Silverstone (1999) skiljer man på texternas *vad* och *hur*, med det menas att det skiljer sig mellan vad som förmedlas genom medierna och hur det förmedlas. Analysen av texterna kallas innehållsanalys. Det finns två sorters innehållsanalyser, kvalitativ och kvantitativ metod. Med en kvalitativ analys går det att komma ner på djupet i texter och det går att analysera det implicita budskapet medan med en kvantitativ analys får man mer material som lättare kan ge forskaren möjlighet att dra generella slutsatser. Ska en kvantitativ innehållsanalys göras bör det vara någonting som går att mäta, kvantifiera.

Kvalitativa metoder används med fördel då man vill undersöka människors upplevelser och uppfattningar, samt om forskningsområdet är nytt. Vid kvalitativa metoder är resultatet i regel inte generaliserbart men ofta ger materialet tillräcklig grund för att kunna se tendenser. Enligt Nord och Nygren (2002) är den kvantitativa metoden vanligast vid undersökningar av det journalistiska utbudet, ofta i kombination med enkäter eller intervjuer.

Då vårt syfte är att undersöka Göteborgs Postens nyhetsrapportering och framställning av skolan under två olika år och sedan jämföra dessa insåg vi att materialet skulle bli ganska omfångsrikt och inriktas på att räkna frekvenser. På grund av detta tyckte vi att en kvantitativ metod i form av innehållsanalys skulle lämpa sig bäst för vår undersökning. Den form av undersökning som vi kom att göra kallar Nord och Nygren för deskriptiv innehållsanalys då den beskriver ett medieinnehåll. (Nord & Nygren, 2002)

6.1 För- och nackdelar med kvantitativ innehållsanalys

Kvantitativa metoders fördelar är främst att resultatet ofta går att generalisera, vilket forskare gärna vill kunna göra. Men det finns dock nackdelar med kvantitativa metoder. Den främsta nackdelen är att materialet delas upp i olika enheter och det kan då bli svårt att se helheten i det kommande resultatet. Däremot kan man se det positivt att som forskare kunna förklara händelser och beskriva dessa på ett enkelt sätt med kvantitativ forskning. (Östbye, Knaperskog, Helland, & Larsen, 2004) Dessutom kommer man inte åt människors upplevelser och känslor på samma sätt som man kan göra med kvalitativa metoder. En annan nackdel med kvantitativa metoder, som vi använder oss av, är att de implicita budskapen som kan finnas i texter inte kommer fram lika tydligt som om man använder sig av kvalitativa metoder. Genom kvalitativa innehållsanalys kommer dolda budskap fram, vilket det alltså inte gör när man använder kvantitativ metod då man endast räknar frekvenser, förekomsten av ord. (Esaiasson, Giljam, Oscarsson, & Wännerud, 2004)

Vi valde en kvantitativ innehållsanalys dels för att kunna generalisera vårt resultat då denna metod ger oss större underlag, alltså fler analysenheter, och dels för att vi ville undersöka hur skolan framställts i Göteborgs Posten under 1977 och 2007. Vi anser att en kvalitativ innehållsanalys inte skulle kunna uppfylla vårt syfte och besvara våra frågeställningar lika

bra som en kvantitativ undersökning då materialet inte hade blivit lika omfattande. Dessutom anser vi inte att nyhetsartiklarna i Göteborgs Posten är av sådan karaktär att dolda budskap och meningar finns på samma sätt som till exempel i magasin eller böcker. Vi menar att nyhetsartiklar är skrivna på ett sätt som inte ger utrymme för latent budskap utan är formade på ett kort och koncist sätt där händelser redovisas i korthet. Vidare är vårt syfte att undersöka hur Göteborgs Posten framställer skolan och av den anledningen vill vi komma åt den bilden som förmedlas, då det är den ytliga och raka framställningen vi vill åt.

Medieforskaren Kent Asp menar att det finns olika typer av innehållsanalyser och den som vi valt kallar han för deskriptiv innehållsanalys. Den är bra att använda sig av då man vill beskriva hur ett innehåll ser ut men också när man jämför över tid så som vi avsåg att göra. (Asp, 1986)

6.2 Teoretiskt tillvägagångssätt

Kvantitativ innehållsanalys som metod präglas av att den följer ett antal olika moment som är förutbestämda, detta kommer även vår undersökning att göra. De olika momenten är följande:

1. Definiera forskningsproblemet
2. Definiera urvalet
3. Definiera variabler
4. Konstruera ett kodschema
5. Testa kodschemat
6. Databehandling och analys (Nilsson, 2000)

6.2.1. Forskningsproblemet

Forskningsproblemet för vår undersökning är att Göteborgs Postens framställning av skolan kan påverka människors uppfattningar av skolan och få konsekvenser som till exempel att färre vill bli lärare och att förtroendet för lärare minskar.

6.2.2. Urval

För att det ska vara möjligt att genomföra denna undersökning på den tid som ställts till förfogande har vi varit tvungna att avgränsa oss, studien kommer alltså enbart undersöka vad som skrivits i den största morgontidningen i Göteborgsområdet, Göteborgs Posten. Vidare undersöks innehållet under två år, 1977 och 2007 och vi har ytterligare begränsat undersökningen så att den innefattar två månader per år, mars och oktober. Valet av dessa månader var dels för att tidsintervallet är jämt och dels för att dessa månader är relativt neutrala vad gäller det som händer i skolan. Med neutrala menar vi att det anses vara månader då verksamheten i skolan är tämligen "normal". Under sommarmånaderna när det är skollov är det ju ingen normal aktivitet i skolan och alltså borde det logiskt sett inte heller skrivas så mycket om skolan. Vad gäller månaderna i terminsstarter så som januari, februari och augusti, september skrivs det kanske av den anledningen mer än vanligt om skolan. Således valde vi mars och oktober. När det gällde 1977 blev underlaget mindre än för 2007, av den orsaken var även maj månad med i undersökningen för att det skulle finnas ungefär lika mycket material från de båda åren.

Valet av år beror på att vi dels ville analysera vad som skrevs om skolan innan kommunaliseringen då detta kan ha inneburit förändringar och att det under båda dessa år skett ett regeringsskifte från socialdemokratisk regering till borgerlig. Vi kommer inte att beröra kommunaliseringen annat än att vi har den i tanken vid analysen av vårt material. Dessutom är tidsperioden på trettio år en bra tidsskillnad då det är så pass lång tid att tydliga förändringar kan förekomma, men också för att det ligger så pass nära i tiden att samhället inte förändrats markant. 1977 är nutid men ändå tillräckligt långt tillbaka för att förändringar kan utskiljas.

Vi valde att ta med alla artiklar som överhuvudtaget handlade om skolan i Göteborgs Posten, detta brukar kallas total urval. Anledningen till att vi valde alla artiklar i tidningarna från de två månaderna var att vi ville få så mycket material som möjligt att analysera.

6.2.3 Variabler och kodschema

Med en kvantitativ metod krävs ett noggrant och systematiskt arbete. Då fordras mycket väl genomtänkta variabler. Variabler är de frågor man ställer till texten, variablerna anger alltså karaktärsdrag eller egenskaper hos de objekt som skall undersökas, i vårt fall nyhetsartiklar om skolan. Vårt syfte är att undersöka hur Göteborgs Posten framställer skolan och för att uppfylla detta syfte måste vi undersöka vad som skrevs i artiklarna och titta på de saker som ger svar på vårt syfte och våra frågeställningar. Om man misslyckas med att finna de rätta variablerna och inte får de svar man behöver inför kodning och analys, blir undersökningen bristfällig och bör göras om helt.

Variablerna är av olika karaktär och syftar till att mäta olika saker, de kallas för beroende- och oberoende variabler.

”Beroende variabel beskriver variationen i den egenskap hos analysenheterna som vi vill förklara. Oberoende variabel beskriver variationen i egenskaper hos analysenheterna som vi tror kan förklara variationen i den beroende variabeln, oberoende även orsaksvariabel eller förklaringsvariabel.” (Esaiasson, Giljam, Oscarsson, & Wännerud, 2004)

Slutligen skall varje fråga, variabel, få ett visst antal värden, så kallade variabelvärden. Det är alltså de möjliga svaren på frågan som är variabelvärden. (Östbye, Knaperskog, Helland, & Larsen, 2004) En variabel kan ha olika typer av värden, antingen anges värdena med siffror, numericvärde, eller med bokstäver, stringvärde. Med stringvärde menas att vid kodningen används inte värden i form av siffror så som numericvärden avser utan bokstäver/ord det vill säga en text, detta för att kunna analysera exempelvis hur ofta ett visst ord eller en fras förekommer i undersökningsmaterialet. (Aronsson, 1999) Nackdelen med att använda sig av stringvärden är att det inte går att använda dessa i statistiska analyser, detta innebär inga som helst problem för oss då vi inte tänkt använda just dessa till statistik. (Esaiasson, Giljam, Oscarsson, & Wännerud, 2004)

Vi satte oss ner tillsammans och funderade på vilka variabler som vi trodde skulle passa bäst för att ge oss de svar vi behövde för att uppfylla syftet med undersökningen och för att kunna besvara våra frågeställningar. Vi valde att alltid ha med variabelvärdet ”okodbart”

för att som Ekström & Larsson, 2000 menar använda oss av variabelvärden som var heltäckande. Det ska alltså alltid finnas ett värde som vi kan koppla en artikel till. Våra variabler och variabelvärden utgör det som kallas för kodschema. Kodschemat utgörs även av analysenheterna, varje analyserad nyhetsartikel. Det är detta kodschema som sedan används för att få fram resultaten. Kodschemat finns i sin helhet, med motiveringar om varför just dessa variabler är utvalda, som Bilaga 1.

När vi snickrat klart på kodschemat genomförde vi en provkodning. Det visade sig att vårt kodschema hade vissa brister så vi fick gå tillbaka till skolan och bearbeta fram ett bättre. Det som inte höll första gången var att vi hade för många värden för varje variabel, allt blev väldigt otydligt och svårtolkat. Vi gjorde istället så att de variabler där vi ville få fram beskrivningar hade vi stringvärden istället för numericvärden och kunde då skriva exakt det som artikeln handlade om eller de ord som beskrev det vi var ute efter. När vi omformat vårt kodschema gjorde vi ytterligare en provkodning och den här gången gick det utmärkt.

I följande avsnitt går vi igenom hur vi gjort och varför vi gjort just så.

6.3 Praktiskt tillvägagångssätt

För att kunna ta del av det som skrevs under 1977 och 2007 användes Kurs- och tidningsbibliotekets mikrofilmsrullar för materialinsamlandet. Arbetet med att läsa och koda innehållet i tidningarna pågick under många dagar då materialet var omfattande. Materialinsamlandet började med 1977 där det fanns tre stycken mikrofilmsrullar, för marsmånad, som skulle läsas igenom. Dessa rullar är omfattande och det tar tid att läsa igenom var och en av rullarna. Att läsa mikrofilmsrullar är ett ansträngande arbete då maskinerna som används inte är ergonomiskt utformade vilket resulterar i att det är svårt att arbeta längre stunder framför dem.

När det är fler än en forskare som arbetar med en undersökning är det viktigt att tänka på att alla människor är olika och tolkar sin värld utifrån sina egna referensramar. För att minimera möjligheten till felkodning såsom inter- respektive intrakodarreliabilitet, gjordes all kodning tillsammans, en läste och en skrev. Med interkodarreliabilitet menas att det kan

skilja mellan hur olika kodare kodar in värden på de olika variablerna, medan med intrakodarreliabilitet innebär att en och samma kodare kan ha olika konsekvens i sin kodning. (Ekström & Larsson, 2000). Allt som allt skulle femton rullar läsas. Varje rulle innehöll tio dagars tidningar och dessa skulle genomsökas för att se vad som skrevs om skolan. Vi granskade hela tidningen de datum vi undersökte och analyserade alla artiklar som handlade om grund- eller gymnasieskolan och lärarprogrammet. Då vi gjorde genomläsningen av artiklarna tillsammans blir risken mindre att vi missat någon artikel. Men vi är bara människor och får vara medvetna om att vi kan ha missat någon eller några artiklar. Antalet artiklar som vi slutligen fick var 106 från 1977 samt 134 från 2007, sammanlagt 240 stycken artiklar i varierande storlek.

Under tiden tidningarna undersöktes lades alla variabler in direkt i ett Exceldokument i en bärbar dator. Detta underlättade enormt mycket då kodningen till statistikprogrammet senare skulle göras. Programmet som användes till dataanalysen var SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Då inmatningen gjorts i Excel redan vid materialinsamlandet kunde uppgifterna enkelt kopieras in i SPSS. När vi sedan skulle läsa in allt material skapade vi kategorier utifrån beskrivningar som handlade om samma sak och gjorde då nya variabler. Till exempel så här: hur beskrevs skolan? Här skrev vi först ner de ord för varje artikel som beskrev skolan, stökig, dålig miljö, rörig, dålig luft och så vidare. Sedan bakade vi ihop de beskrivningar som uttryckte samma sak till en. Så stökig, rörig, bråkig blev en kategori eftersom dessa beskrivningar handlar om samma sak och dålig miljö, dålig luft handlar om elevers arbetsmiljö och av den anledningen hamnade sådana beskrivningar i den kategorin.

Det första som sedan gjordes var att ta fram frekvensfördelningar av de olika variablerna i SPSS. Med frekvenstabeller fick vi kort och gott fram frekvenser, hur ofta någonting förekom. Vi kunde alltså se till exempel hur många artiklar som skrivits 1977 respektive 2007, vad som skrivits om lärare och hur många artiklar som hade bild. Vi tog fram frekvensfördelningar för samtliga variabler och gick igenom dessa var för sig. Detta gjordes för att kontrollera att inga felkodningar gjorts. När detta gjordes upptäcktes två kodningsfel vilka berodde på fel vid inkodningen vid materialinsamlandet. Dessa fel innebar inga större problem då det handlade om att en siffra skrivits dubbelt i kodningen. Efter frekvensgenomgången gjorde vi en sammanslagning av de variabler som var i form av

beskrivande ord för att se vilka ord som förekom mest frekvent. Här användes de så kallade beroende och oberoende variablerna för att få fram orsak och samband.

Vilket år är vår oberoende variabel och de beroende variablerna var olika i varje korstabell då det var dessa fenomen vi ville undersöka och jämföra för att se om det skiljde sig åt mellan 1977 och 2007. Vi gjorde alltså korstabeller för att se hur olika variabler påverkar varandra. När vi sedan gick igenom korstabellerna såg vi olika intressanta fenomen som vi kommer att gå igenom i nästa kapitel som är resultat- och analysdelen. Men innan vi redovisar vårt resultat ska vi först visa att vår undersökning är tillförlitlig och att vi verkligen undersökt det som vi sagt att vi ska göra.

6.4 Undersökningens kvalitet

Ett av kraven för att en undersökning ska klassas som vetenskaplig är att forskningen är intersubjektiv, det betyder att samma resultat skall uppnås oberoende av vem som gör undersökningen. För att lyckas med detta måste undersökningen vara värderingsfri och genomskinlig så att andra kan läsa exakt hur forskaren gått tillväga och på så sätt upprepa undersökningen. Dessutom skall arbetsprocessen med undersökningen vara öppen för granskning och insyn. För att lyckas med detta krävs att undersökningen har hög validitet och reliabilitet. (Esaiasson, 2004) Dessa begrepp och hur det står till med vår undersöknings trovärdighet ska vi nu förklara närmre.

6.4.1 Reliabilitet

Reliabilitet är ett mått på noggrannheten i mätningen, det visar om undersökningen går att lita på. Hög reliabilitet är ingen garanti för hög validitet, då man kan ha gjort en noggrann undersökning men inte mätt det som avsetts. För att en undersökning skall kunna tillskrivas hög reliabilitet är det en förutsättning att den empiriska undersökningen redovisas noggrant. Det handlar om att göra undersökningen så genomskinlig som möjligt så att andra kan göra om samma undersökning. Att använda sig av en kvantitativ metod är bra av olika orsaker, en av dem är att vem som helst skulle kunna upprepa den och få fram de resultat som författarna fann om de använder samma kodschema och samma material, något som oftast inte går vid en kvalitativ undersökning. För att en likadan undersökning ska kunna genomföras av någon annan vid ett annat tillfälle krävs att kodschemat som används inte

kan tolkas subjektivt. Det som främst eftersöks i en kvantitativ undersökning är det som står ordagrant, alltså explicit. (Esaiasson, Giljam, Oscarsson, & Wännerud, 2004)

Vi anser att vår undersökning har hög reliabilitet då vi noga redovisat tillvägagångssätt, våra val och hur vi tolkat våra resultat. Vi har även minimerat risken för att våra olika tolkningar ska påverka resultatet då vi arbetat tillsammans med insamlingen och kodningen av materialet. Även analysen har vi arbetat med tillsammans. Vidare kommer vi tydligt att redovisa i resultat- och analyskapitlet vilka förförståelser, hypoteser, vi hade. Dock anser vi att dessa inte på något sätt påverkat vårt resultat då siffrorna talar för sig själva.

6.4.2 Validitet

Validitet är ett uttryck för hur väl man mäter det man sagt att man ska mäta. Hög validitet förutsätter hög reliabilitet. Vidare menar vi att vi har hög validitet då vi prövat kodschemat flera gånger för att utesluta eventuella fel i det. I denna undersökning har vi varit två stycken vilket ger ytterligare styrka till en undersökning enligt Merriam (1994)

Vi hävdar att vår undersökning har hög validitet då vår metod är väl avvägd med vårt syfte samt frågeställningar och har med stor noggrannhet ställts i förhållande till lämplighet. Vi har svarat på var och en av de fyra frågeställningarna och har därmed uppfyllt vårt syfte. Vidare anser vi att vårt undersökningsmaterial är fullgott, vi hade kunnat titta på alla artiklar som skrivits under de två år vi undersökt men det hade enbart gett oss fler analysenheter och inte ett annat resultat. Vi undersökte en tidning Göteborgs Posten 1977 och 2007 och gjorde nedslag spritt under året och anser i och med detta att vi täckt de år vi undersökt. Därmed anser vi att vår undersökning är valid. Vi tycker att vår undersökning gav en hel del intressanta resultat och dessa kommer tillsammans med analys redovisas i nästa kapitel.

När man gör kvantitativa undersökningar är det ofta viktigt att se till undersökningens signifikans. I vårt fall har vi använt oss av totalurval och därmed kan ingen slump ändra det resultat vi fått fram.

7. Resultat och analys

Vi skall nu redovisa och analysera resultatet av vår undersökning. Resultatredovisningen bygger på vårt syfte samt våra frågeställningar och analyserna görs utifrån de teoretiska utgångspunkterna vi redogjort för. Vi kommer först redovisa det resultat som vi anser vara mest intressant och relevant för vår undersökning och besvarar våra frågeställningar. Därefter följer en avslutande diskussion där vi diskuterar resultat och analys. I denna avslutande del kommer vi även gå utanför ramarna för undersökningens syfte för att diskutera vilka effekter Göteborgs Postens framställning av skolan kan få, samt vad det kan tänkas bero på att skolan framställs som den gör.

Innan vi börjar med resultat och analys vill vi klargöra en sak. Det kan skilja sig åt något bland siffrorna och det kan verka motsägelsefullt ibland. Detta beror på att en artikel i huvudsak kan handla om till exempel utbildning men i texten kan det framgå att elever kränks eller att elever vandaliserar skolan. Detta gör att siffror kan visa att artiklar som handlade om exempelvis vandalisering var två procent medan skolan framställs som vandaliserad i fem procent av artiklarna. För att undvika misstolkning av resultaten vill vi uppmärksamma att de redovisas i procent och inte i antalet enheter (artiklar). Med det menar vi att resultatet vissa gånger kan låta mycket men beaktande bör tas i att antalet enheter är 200. När vi exempelvis anger att tio procent av artiklarna (enheterna) handlade om något specifikt är det alltså tio procent av dessa 200 artiklar.

7.1 Detta handlar artiklarna om

Vi ville dels veta vad artiklarna handlade om 1977 och 2007 och dels göra en jämförelse mellan åren. Vår hypotes var att det 1977 skulle skrivas ganska mycket om ekonomiska och arbetsrelaterade frågor, alltså ämnen som rör vilka utbildningar elever bör gå för att få jobb, då Sverige befann sig i en lågkonjunktur vid denna tidpunkt. 2007 tänkte vi oss att det skulle vara mycket artiklar om bråk och vandalisering, samt artiklar om obehöriga lärare.

Artikelinnehåll	1977	2007
Utbildning	23	22
Bygga skolor	14	0
Arbetsmiljö/elev	13	10
Betyg	9	13
Skola övrigt	9	8
Tv-serier/medier	9	1
Reformer	8	3
Bråk	5	13
Stänga skolor	5	5
Arbetsmiljö/lärare	3	4
Vandalisering	2	4
Kränkningar	1	1
Löner och status	1	5
Skolk	1	1
Avhoppade elever	0	5
Avstängda elever	0	2
Mobbning	0	5
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 1. Vad artiklarna handlar om i procent

Vi fann att Göteborgs Posten 1977 skrev mest om utbildningsfrågor, nära en fjärdedel av artiklarna handlade om frågor som rörde utbildning på olika sätt. Näst vanligast var artiklar som handlade om nya skolor som skulle byggas, 14 procent. Elevers arbetsmiljö berörde 13 procent av artiklarna. Enligt nyhetsvärderingskriterier är politik, brott och ekonomi något som ofta toppar händelser som blir till nyheter. Vi kan utläsa från vårt resultat i den här frågan att det stämmer väl. Utbildningsfrågorna handlade ofta om vilka program elever skulle läsa för att få arbete, de handlade om att varva utbildning med praktik. Oftast var det politiker som uttalade sig, vilket enligt nyhetsvärderingskriterierna är en bra källa som tidningar gärna prioriterar. Vidare skrevs det mycket om nya skolor som skulle byggas vilket också är politiska beslut, något som också styrker teorin om nyhetsvärderingsprinciper. Till synes stämde vår hypotes ganska väl för 1977. Dock hade vi aldrig kunnat gissa att elevers arbetsmiljö skulle vara ett sådant frekvent ämne att rapportera om.

Även 2007 handlade artiklarna främst om utbildning, var femte artikel berörde utbildning av olika slag. Därefter delar betyg och bråk plats, 13 procent berörde dessa ämnen och

precis som för 1977 så kom artiklar om elevers arbetsmiljö på tredje plats, 10 procent av artiklarna handlade om detta. Precis som för 1977 var det främst politiker och representanter för myndigheter som uttalade sig kring utbildningsfrågorna, bland annat uttalade sig skolminister Jan Björklund flitigt. Återigen ser vi att kriterierna för nyhetsvärdering stämmer även för 2007. Här stämde vår hypotes inte riktigt lika bra, då bråk visserligen toppade bland artiklarna men det var inte några artiklar som handlade om obehöriga lärare som vi hade trott.

7.1.1 Skillnader

Vi fann några intressanta skillnader vad gäller vilka ämnen Göteborgs Posten skrev om. Till exempel skrevs inte en enda artikel om mobbning 1977 medan det 2007 var ungefär var tjugonde artikel som berörde mobbning. Detta kan, som vi ser det, bero på flera saker. Antingen så blev inga elever mobbade 1977, eller så pratade man helt enkelt inte om det. Ordet mobbning användes redan på 1960-talet gällande barns skolgårdsbeteende, (Friends, 2008) ändå var det inga artiklar som handlade om utfryssta eller retade elever 1977. Det tredje skälet kan, för att göra kopplingen till dagordningsprincipen, handla om att ämnet mobbning idag är något som är på allmänhetens dagordning och det pratas ganska mycket om det och av den anledningen skrivs det också mer om just mobbning. Givetvis kan det vara åt andra hållet också, att medierna börjar uppmärksamma mobbningsfall och därefter hamnar ämnet på människors dagordning.

En annan skillnad var att det 1977 inte skrevs någonting om elever som hoppade av eller stängdes av från skolan, det gjorde det 2007. Var tjugonde artikel från 2007 handlade om elever som slutat skolan i förtid och var femtionde handlade om elever som av olika anledningar stängts av från skolan. Vi anser att en rimlig förklaring till detta skulle kunna vara att det inte var lika många som gick i gymnasiet 1977, på grund av att det då fortfarande var möjligt att få arbete utan gymnasie- och högskoleutbildning. Idag gäller allmän skolplikt visserligen endast för grundskolan men vi anser att det i praktiken råder skolplikt även för gymnasiet då det i stort sätt är omöjligt att få ett arbete med endast grundskoleutbildning.

Dessutom framhäver politiker hur viktigt det är för Sverige och välfärden med ett välutbildat folk och de allra flesta jobb kräver mer än gymnasieutbildning, vilket kan vara en orsak till att allt fler läser vidare. Som vi nämnt tidigare värderas politiker starkt i nyhetssammanhang och deras uttalande om utbildning och arbete får således, enligt dagordningsteorin, plats i tidningen. 1977 var det inte lika viktigt med eftergymnasial utbildning och på grund av detta hade nyheter om avhoppade elever helt enkelt inget nyhetsvärde.

2007 handlade inte några artiklar om att bygga skolor medan detta ämne var i toppen under 1977. Detta anser vi kan ha att göra med det ekonomiska läget som rådde 1977. Vid lågkonjunktur är statens botemedel i bland att stimulera ekonomin genom den offentliga sektorn, som att bygga vägar eller skolor. Skolbyggena kan ha fått högt nyhetsvärde eftersom samhällsekonomin var ett hett ämne generellt sett. Vidare kan ju förklaringen givetvis vara att det helt enkelt fötts fler barn och behovet av att bygga var nödvändigt. Vi skulle även vilja dra en parallell här till frågan om elevers arbetsmiljö, för detta kan hänga ihop. Många artiklar handlade om att klassrummen var för små och lokalerna bristfälliga. Då detta hade högt nyhetsvärde och diskuterades bland allmänheten, i synnerhet bland föräldrar, är det inte konstigt att tidningen värderar nyheter om skolbyggen högt då detta är ett ämne som intresserar många samt att det då finns med på människors dagordning.

Det skiljer sig även i artiklar som handlade om bråk. Bråk toppade 2007 med 13 procent men kommer långt ner i listan över artiklar för 1977, endast 5 procent handlade om bråk. Återigen kan anledningen vara att det helt enkelt inte var lika bråkigt i skolan 1977, men vi anser att det även kan bero på dagordningsteorin då bråk idag är ett hett ämne som diskuteras och problematiseras mycket. Enligt dagordningsteorin använder människor nyhetsmedier dels för att orientera sig och få kunskap och information om det de inte vet, vilket gör att sådana så kallade abstrakta frågor får högt nyhetsvärde. Men även frågor som människor kan mycket om och är intresserade av har högt nyhetsvärde då människor tenderar att tycka om att läsa saker som bekräftar det de redan vet.

En sista större skillnad som vi anser vara intressant är att det 1977 endast skrevs en artikel om lärares löner och status. 2007 handlade 5 procent om löner och status. Återigen kan detta bero på att lärarnas arbetssituation och utbildning idag är på dagordningen och

lärarnas löner ofta uppges vara för låga. Kanske var man inte nöjd 1977 men eftersom ämnet inte var i ropet och lika uppmärksammat ägnades det helt enkelt inte mycket tidningsutrymme åt detta.

Som vi tidigare redogjort för så är lärarlönerna i Sverige några av de lägsta i Europa, främst jämfört med de övriga skandinaviska länderna ligger vi långt efter. Med tanke på att det krävs minst tre och ett halvt års heltidsstudier på universitet är detta förvånande. Enligt Tobias Stenekull, ordförande för Lärarförbundets Studerandekommitté är bilden av skolan negativ och detta anser han knappast bidrar till att få studenter att lockas till att vilja arbeta inom skolan. Det finns hög efterfrågan på lärare och rekryteringen till lärarutbildningen måste öka. För att kunna öka rekryteringen bör det positiva som sker i skolan lyftas fram i högre grad säger Tobias. Vidare menar han att det finns andra faktorer som gör att allt färre väljer att utbilda sig till lärare. Det kan bero på att lönerna är relativt låga. Om lärarlönerna ska jämföras med yrken som har liknande utbildningslängd ligger lärarna långt efter. Ska studenter lockas till yrket krävs att utbildningen lönar sig menar Tobias Stenekull. (Lärarförbundet, 2008)

7.1.2 Likheter

Det skrevs ungefär lika mycket om vandalisering, arbetsmiljö för elever, utbildning, arbetsmiljö för lärare, skolk, stänga skolor och kränkningar. Vi kan med hjälp av dagordningsteorin och teorin om nyhetsvärdering se att dessa frågor varit på Göteborgs Postens agenda både 1977 och 2007, vilket även är frågor som vi upplever diskuteras bland allmänheten.

7.2 Så framställs skolan

Vi har nu redovisat vad Göteborgs Postens artiklar om skolan handlade om. Artikelinnehållet ger en viss indikation på hur skolan framställdes men vi ska nu gå in lite djupare på det. Hur skolan framställts under 1977 och 2007 är en central del i vår undersökning.

Vi undersökte hur skolan framställdes i Göteborgs Posten 1977 och 2007. Våra föreställningar innan undersökningen var att bilden av skolan 2007 skulle vara svart. Vi antog att skolan skulle beskrivas och framställas som stökig, bråkig och fylld av mobbning och trakasserier. Vidare trodde vi att bilden skulle vara en annan 1977. Vi tänkte att skolan egentligen inte skulle framställas varken positivt eller negativt, en neutral bild var vad vi förväntade oss. Vi tänkte absolut inte att bråk och mobbning skulle dominera skolbilden som vi antog att den gjorde 2007.

Framställning av skolan	1977	2007
Dålig	39	39
Övrigt	16	19
Bristfällig miljö/lokaler	11	6
Bra	11	3
Bristfällig utbildning	8	11
Bråkig/stökig	6	10
Dålig ekonomi	6	5
Vandaliserad	3	5
Bra ekonomi	1	1
Mobbning	0	1
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 2. Motivering om skolan

1977 framställdes skolan som dålig, 39 procent av artiklarna beskrev skolan på ett sätt där det framkom att skolan var dålig eller hade brister på ett eller annat sätt. På delad andra plats kom att skolans lokaler var bristfälliga och att skolan beskrevs i positiva termer, 11 procent handlade om detta. På tredje plats kom artiklar som handlade om brister i utbildningen. Det är ganska intressant att beskrivningar som bra och dålig toppar artiklar om hur skolan framställts, lite motsägelsefullt kan vi tycka. Men om vi knyter an till teorierna om att innehåll får olika vinklingar och betydelser beroende på vad artikeln fokuserar på och vem som uttalar sig är detta inte så konstigt. Som vi nämnde i teoridelen är det inte den verkliga sanningen som journalister beskriver utan endast ett perspektiv av verkligheten. Skolan kan av den anledningen både beskrivas med negativa och positiva ord. Vidare är de positiva inslagen inte konstiga om vi ser till Harcup och O'Neills syn på nyhetsvärdering där positiva artiklar är ett av kriterierna för värdering av nyheter. De menar att människor vill varva negativa händelser med positiva för att få balans. När vi redovisade resultatet över vad artiklarna handlade om 1977 kom bristande arbetsmiljö i toppen, således

anser vi inte att det är konstigt att skolan ofta framställdes som bristande vad gäller lokaler. Precis samma sak gäller för att skolan beskrevs som bristande vad gäller utbildning.

Även 2007 framställdes skolan främst som dålig, 39 procent beskrev skolan på ett sätt där det framkom att den var dålig. På andra plats kom bristfällig utbildning, 11 procent handlade om detta och på tredjeplats hamnade bråkig och stökig med 10 procent. Som vi ser framställdes inte skolan i ett positivt sken. Men som Hvitfelts teori om nyhetsvärdering anger så tenderar artiklar med negativa inslag eller konflikter bli nyheter i större utsträckning än positiva händelser och det är inte märkligt att negativa beskrivningar hamnar i topp. Vi kan även se att skolans framställning inte ändrats så mycket mellan 1977 och 2007. Bristande utbildning och allmänt negativa beskrivningar toppar för båda åren.

7.2.1 Skillnader

1977 framställdes skolan som bra i större utsträckning än 2007, bra toppar till och med beskrivningarna 1977 medan det 2007 är den ovanligaste beskrivningen på skolan. Frågan vi ställer oss här är om skolan var bättre förr eller om det är dagordningen och nyhetsprioriteringen som ändrats. Dessutom upplever vi att skolan idag diskuteras i negativa termer och detta kan då givetvis kopplas ihop med de beskrivningar som görs av skolan i Göteborgs Posten eftersom mediernas dagordning ofta överensstämmer med allmänhetens.

1977 beskrevs skolan ofta som bristande vad gäller lokaler. Det tycks ha ändrats till 2007 då skolan inte beskrevs så i lika stor utsträckning. Kan det vara så att skolan lyckats få ordning på lokalerna till slut eller är det helt enkelt så att bristande lokaler helt enkelt inte fanns på agendan 2007? Vi anser att det beror på det senare. Enligt medielogiken och mediernas dramaturgi är det helt enkelt mer dramatiskt och uppseendeväckande med bråk och negativa händelser kring skolan än bristfälliga lokaler. Att det skrevs så mycket om lokaler och arbetsmiljö 1977 torde handla om att just detta ämne var omdebatterat inom en rad områden och så även kring skolan.

Vandaliserad var en vanligare beskrivning 2007 än 1977, även beskrivningar som bråkig och stökig. Återigen kan det bero på att det faktiskt är ett större problem 2007 än det var 1977, men det kan även bero på ordval och självklart dagordningen. Med ordval menar vi att man idag tenderar braska på orden ganska kraftigt. Vi såg när vi läste artiklarna från 1977 och 2007 att samma händelse skiljde sig åt i beskrivning och ordval. En papperskorg som brunnit 1977 kallades kort och gott för händelsens faktiska namn, att det brunnit i en papperskorg. 2007 kallades den nedbrunna papperskorgen för vandalisering av skola. Ett svar på mediernas mer dramatiska framtoning kan vara ökad konkurrens. Idag finns det betydligt fler medier än det gjorde 1977, av den anledningen måste Göteborgs Posten locka läsare med stora uppseendeväckande rubriker och negativa dramatiska nyhetsvinklingar.

7.2.2 Likheter

För båda åren var det adjektivet dålig som skolan mest beskrevs som, 39 procent av artiklarna för både 1977 och 2007 beskrev skolan som dålig. I inledningen nämnde vi att skolan tycks vara något som man som elev inte ska tycka bra om, det hör ungdomen till på något sätt att ogilla lärare och skolan. När sedan medier beskriver skolan på ett negativt sätt kan detta, som vi nämnde tidigare, bli en ond cirkel och en självuppfyllande profetia. Dagordningsteorin visade ju att mediernas framställning påverkar människors uppfattningar.

7.3 Så framställs elever

Hur eleverna framställdes och beskrevs är en av våra frågeställningar och en av tyngdpunkterna med vår undersökning. Vår hypotes vad gäller hur elever framställdes i Göteborgs Posten 1977 var att de skulle framställas ganska positivt eller i alla fall neutralt, till skillnad från 2007 då vi tänkte att bilden av eleverna skulle vara relativt mörk. Vår uppfattning är att elever 2007 skulle framställas som bråkiga och respektlösa, både mot varandra och mot lärare. Vidare förmodade vi att eleverna även skulle framställas som skoltrötta, omotiverade och att deras resultat skulle vara undermåliga och på grund av detta skulle bilden av dem vara att de var dåliga i skolan.

Att eleverna nämns i artiklarna är ingenting som överraskar oss. Det som var mer överraskande var hur eleverna nämndes i artiklarna.

Framställning av elever	1977	2007
Inget	40	26
Bra	13	8
Felbehandlade	13	13
Skoltrötta	9	8
Mår dåligt	9	8
Busiga	6	0
Ofullständiga betyg	4	6
Bråkiga	3	17
Otrygga/rädda	2	2
Skolk	1	5
Respektlösa	1	2
Mobbade	0	2
Avhoppade elever	0	3
Vandaliserar	0	1
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 3 Hur framställs elever i Göteborgs Posten i procent

Resultatet för 1977 visade att vår hypotes stämde så till vida att eleverna faktiskt beskrevs i positiva termer, bra är ordet vi valt. Artiklar som framställde elever på ett bra sätt toppar de olika elevframställningarna, dock tillsammans med beskrivningar där det framkommer att eleverna var felbehandlade. Men att eleverna är felbehandlade säger ju ingenting om hur eleverna som grupp tillskrivs beteende- eller personlighetsdrag utan talar snarare om att de inte behandlas på ett fullgott sätt. Att eleverna främst beskrevs som bra är ju positiva nyheter och går hand i hand med det som Harcup och O'Neill menar med att positiva händelser också tenderar bli nyheter såväl som negativa händelser blir det. Detta för att människor enligt Harcup och O'Neill vill ha ett balanserat nyhetsintag.

Resultatet visar även, till skillnad från vår hypotes, att eleverna 1977 framställdes som skoltrötta och att de mår dåligt på ett eller annat sätt. Dessa två kan ju hänga ihop då en elev som är skoltrött också kan må dåligt. Några artiklar beskrev också eleverna som busiga, samt att de inte nådde upp till kunskapskraven och hade ofullständiga betyg, något vi inte hade räknat med. Dock stämmer vår hypotes ganska väl då resultatet visar att elever

väldigt sällan framställdes som respektlösa eller att de skolkade. Inte heller mobbning eller vandalism skrevs för att beskriva eleverna.

Resultatet för 2007 visar att vår hypotes stämde ganska väl då eleverna främst beskrevs som bråkiga. Eleverna framställdes också som felbehandlade, vilket precis som 1977 mer har att göra med att skolan inte behandlade eleverna på ett fullgott sätt, det går alltså inte att koppla till hur eleverna uppförde sig. Vidare framställdes eleverna som skoltrötta och att de mådde dåligt av olika anledningar. Detta tycker vi inte var förvånande då det som sagt överensstämde med vår hypotes. Dock fann vi att eleverna relativt ofta beskrevs med positiva ordalag, något vi inte trodde i förväg. Här kan vi återigen koppla de positiva beskrivningarna till Harcup och O'Neills nyhetsvärderingskriterier som säger att positiva nyheter värderas då de balanserar upp allt det negativa som skrivs. Dessutom kan vi även koppla detta till nyhetsvärderingskriteriet oväntad händelse då det faktiskt oftast skrivs om elever på ett negativt sätt och därför blir positiva beskrivningar och händelser något oväntat.

7.3.1 Skillnader

De största skillnaderna finner vi då eleverna beskrevs som busiga, 1977 och som bråkiga, 2007. Ordet busig användes inte alls 2007 och bråkig användes sparsamt 1977. Spontant känns ordet busig som ganska oskyldigt och därmed snällare än ordet bråkig. Det kan vara så att eleverna var snällare och busade mer än bråkade 1977, men det kan även vara så att busig 1977 var samma sak som bråkig var 2007. Vi finner även markanta skillnader vad gäller vandalisera, avhopp från skolan och mobbning då dessa beskrivningar inte alls fanns 1977 men förekom 2007. Men återigen kan detta ha två förklaringar. Antingen visar resultatet verkligheten, eller så benämns företeelserna med olika ord. Mobbning som ord kanske inte användes men det betyder ju inte att innebörden av mobbning inte fanns. Det samma gäller för vandalisering. Det som 2007 framställdes som vandalisering kan helt enkelt ha beskrivits som händelsens riktiga namn, något som förstörts, 1977. Vi antar dock, med stöd av våra teorier om nyhetsvärdering, att elever framställdes som snällare 1977 för att de helt enkelt inte var lika bråkiga. Enligt nyhetsvärderingskriterierna tenderar tidningar att skriva om negativa händelser och medielogiken förklarar att tidningar gärna drar på stort

för att locka läsare. Detta gällde även 1977 och på grund av detta drar vi slutsatsen att eleverna framställdes mer negativt 2007 än 1977.

7.3.2 Likheter

Resultatet visar att eleverna beskrevs som att de mådde dåligt i lika stor utsträckning 1977 som 2007, likaså att de var felbehandlade. Även skoltröttheten och att de framställdes som otrygga i skolan är lika för våra jämförande år, vilket visar att dessa ämnen är viktiga då de varit på dagordningen under trettio år, eller i alla fall under 1977 och 2007.

7.4 Så framställs lärare

Som blivande lärare var vi intresserade av att undersöka hur lärare framställdes i Göteborgs Posten under 1977 och 2007. Vår hypotes om hur lärare framställdes 1977 var att de skulle beskrivas som kompetenta och inneha respekt av såväl elever som allmänheten i stort. Vi tänkte oss att de generellt sett skulle framställas som nöjda. För 2007 tänkte vi oss, precis som för elevframställningarna, att bilden skulle vara mörkare. Då vi upplever dagens debatt om lärare förmodade vi att det 2007 skulle vara beskrivningar som talade om att lärarna var missnöjda och att de beskrevs som inkompetenta i Göteborgs Posten.

Framställning av lärare	1977	2007
Inget	55	54
Dåliga	13	15
Bra	13	6
Missnöjda	11	12
Maktlösa	5	5
Nöjda	1	0
Trakasserade/slagna	1	9
Övrigt	1	0
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 4 Vad som skrevs om lärare i Göteborgs Posten i procent

Resultatet för 1977 visar att vår hypotes inte riktigt stämde. Visserligen beskrevs lärarna som bra i ganska stor utsträckning men de framställdes även som dåliga i lika stor omfattning. Precis som för elevframställningarna kan vi här förklara att det skrevs lika mycket i positiva ord som i negativa med Harcup och O'Neills nyhetsvärderingskriterier

som menar att även positiva nyheter värderas och får plats i tidningen då de balanserar upp det negativa som skrivs. Dessutom kan vi även här koppla detta till nyhetsvärderingskriteriet, oväntad händelse, då det faktiskt oftast skrivs om lärare på ett negativt sätt och således blir positiva beskrivningar och händelser något oväntat och i och med detta läsvärt. Vidare visade resultatet att lärarna beskrevs som missnöjda, vilket var något vi inte trodde. Att lärarna framställdes som maktlösa hade vi inte heller trott.

Resultatet för 2007 ser ut ungefär som vi förmodade då lärarna främst framställdes som dåliga och missnöjda. Lärare framställdes dock även som bra men inte i lika stor utsträckning som de beskrivs i negativa termer. För 2007 kan vi se att nyhetsvärderingen främst fokuserat på negativa vinklingar när det gällde framställning av lärare.

7.4.1 Skillnader

Vi fann två större skillnader på hur lärarna framställdes 1977 och 2007. Den ena är att lärare beskrevs som bra i större utsträckning 1977 än 2007 och den andra är att lärare 2007 beskrevs som trakasserade och slagna i långt mycket större omfattning än 1977. Vart är skolan på väg om det är så här det ser ut i våra skolor? Men som vi tidigare skrivit är det inte alltid den sanna verkligheten som skildras i medierna utan den bild som medierna vill ge oss. Något som känns oroväckande, som blivande lärare, är att det har skett en sådan ökning på framställandet av trakasserade och slagna lärare. Som vi tidigare nämnt är det medierna som sätter dagordningen och som bestämmer vad vi ska tycka om olika saker i samhället och världen i övrigt. Det kan ibland vara så att det skrivs hårdare och mer värdeladdade ord för att läsarna ska reagera på ett visst sätt och att ett ämne ska komma upp på dagordningen. Som vi beskrev i föregående fråga gällande elevbeskrivningar anser vi inte att det är mediernas nyhetsvärdering som ändrats och därmed gör att beskrivningarna är mer negativa utan att det faktiskt är verkligheten som förändrats. Vi menar att om lärarna hade blivit trakasserade och slagna 1977 så hade det absolut skrivits om det. På grund av detta menar vi på att framställningarna om lärare som trakasserade är något som i verkligheten har ökat sedan 1977.

Viktigt att poängtera är att när lärare framställts i Göteborgs Posten är det inte bara lärare själva som uttalade sig, representanter för myndigheter uttalade sig lika ofta om lärare som lärarna själva gjorde. Vidare uttalade sig elever om lärare i mycket större utsträckning 2007 än de gjorde 1977, närmare bestämt var det bara en elev som uttalade sig om lärare 1977. De elever som 2007 uttalade sig om lärare beskrev lärare på ett negativt sätt. Att elever kom till tals mer 2007 än 1977 kan vara en förklaring till att lärarna framställs mer negativt 2007 jämfört med 1977. Detta antagande gör vi med tanke på att eleverna själva framställdes som både missnöjda och felbehandlade, vilket gör att det inte är särskilt konstigt att de uttalade sig negativt om lärare. Intressant här är att Göteborgs Posten frångått nyhetsvärderingskriterierna, som ju anger att källor med tyngd som politiker och elitpersoner ofta blir till nyheter, låtit andra personer (elever) än politiker och övrig elit att uttala sig. Vi kommer att diskutera frågan om vilka som uttalar sig mer i avsnitt 7.6

7.4.2 Likheter

Lärare framställdes som missnöjda och maktlösa i lika stor utsträckning 1977 och 2007. Detta tycker vi visar att det kanske inte var bättre förr och att debatten som är idag om att öka lärarnas befogenheter inte är något nytt då lärare beskrevs som maktlösa redan 1977. Vidare visar detta att lärarnas makt, eller brist på den, är ett ämne som varit på dagordningen länge.

7.5 Så framställs lärarutbildningen

Som vi tidigare nämnt läser vi till lärare och finner det ytterst intressant och värdefullt att undersöka hur Göteborgs Posten framställt utbildningen. Vi upplever att det finns kritik mot utbildningen från många håll, av den anledningen var vår hypotes att det skulle stå mycket om lärarutbildningen 2007 och att artiklarna främst skulle vara negativa. För 1977 hade vi egentligen ingen uppfattning och förmodade att det inte skulle finnas så många artiklar som handlade om lärarutbildningen.

Framställning av lärarutbildning	1977	2007
Bristfällig	7	0
Bra	1	0
Inget skrivet	93	100
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 5 Det som skrevs om lärarutbildningen i Göteborgs Posten i procent

Under 1977 visar resultatet att det inte skrevs så mycket om lärarutbildningen men det som skrevs var att utbildningen var bristfällig.

Under de månader som vi har undersökt skrevs ingenting som vi kunnat finna om lärarutbildningen 2007, ett resultat vi absolut inte räknat med då vi trott att det skulle finnas väldigt mycket skrivet om lärarutbildningen. Detta resultat tycker vi är märkligt då vi upplever att lärarutbildningen är ett hett samtalsämne så väl bland oss studenter som våra bekanta. Att vi blivande lärare diskuterar utbildningen är ju inte så konstigt, men att även andra gör det trots att det inte står mycket om det i tidningen går emot dagordningsteorin som ju menar att människor pratar om det som står i tidningen. Varför pratas det då om lärarutbildningen fast det inte står något om det i tidningen? Vi ser flera möjliga förklaringar till detta. Den första är att vi helt enkelt har missat artiklar om detta då vi endast undersökte innehållet för två månader, men denna anledning finner vi föga trolig då det inte verkar logiskt att helt utelämna ett ämne under två månader. Den andra förklaringen kan vara att människor sammankopplar den negativa bild av skolan som framställts i Göteborgs Posten, med brister i lärarutbildningen och därmed antar att är det fel på skolan så måste det ju även finnas brister med lärarutbildningen. Den tredje förklaringen kan, som vi ser det, vara att lärarutbildningen inte hamnar på dagordningen då det inte finns bra källor att tillgå. Det är politiker som ansvarar för lärarutbildningens utformning och de kanske helt enkelt inte är villiga att uttala sig om eventuella brister. Således blir händelser kring utbildningen inte till nyheter.

7.6 Vem uttalar sig

Vi anser det vara viktigt och relevant att undersöka vilka som uttalade sig i Göteborgs Posten, då det visar vems eller vilkas perspektiv som fick komma till uttryck. Detta kan påverka människors uppfattningar enligt dagordningsteorin och genusteorin om mediers påverkan på genusordningen. Vår hypotes kring vilka som uttalade sig om skolan var att det 2007 skulle vara fler privatpersoner och lärare än det skulle vara 1977. Vi tänkte oss att det 2007 skulle vara mer vanligt med debattinlägg och insändare 2007 och av den anledningen skulle privatpersoner uttala sig i större utsträckning. Vidare förmodade vi att män oftare skulle komma till tals än kvinnor.

Vem uttalar sig	1977	2007
Övrig myndighet/organisation	29	26
Övrigt	21	10
Lärare	16	16
Politiker	13	11
Rektor	7	10
Föräldrar	5	4
Privatperson	5	5
Elever	3	14
Kändis	2	0
Ledare	0	0
Totalt:	100	100
N-tal	106	134

Diagram 6. Vilka som uttalar sig i Göteborgs Posten i procent

Resultatet visar att av de artiklar där det går att utläsa vilka som uttalade sig 1977, såg vi att det främst var representanter från myndigheter/organisationer som uttalade sig i Göteborgs Posten. Därefter var det lärare som uttalade sig och på tredje plats politiker. Myndighetspersoner såväl som politiker är säkra källor och här ser vi att det även finns klara samband med nyhetsvärderingskriterierna. Det är intressant att den frågan det skrevs mest om var utbildning men de som främst uttalade sig var myndigheter, lärare och politiker. Lärare har en stor del i utbildningen men den största gruppen, elever, uttalade sig i väldigt liten utsträckning 1977, trots att det är dem det berör.

Det visade sig som vi antagit att debattinlägg och insändare var fler 2007 än 1977. Andelen nyhetsartiklar var ungefär detsamma för båda åren, medan andelen notiser var betydligt större 1977, vilket kan förklara varför det var så många okodbara artiklar vad gäller vem som uttalade sig 1977. De som uttalade sig i debattinlägg och insändare var främst lärare och privatpersoner och de som kom till tals i nyhetsartiklarna var övervägande representanter för myndigheter eller organisationer, politiker och även lärare. Detta är intressant då det säger en hel del om hur Göteborgs Posten värderar källor och nyheter, eftersom en nyhetsartikel är mer trovärdig och antas förmedla en mer objektiv sanning än en insändare som ju faktiskt är till för att vara subjektiv. 2007 visar resultatet att representanter för myndigheter/organisationer uttalade sig mest, därefter var det lärare och elever som kom till tals. Politiker hamnade först på fjärde plats. Detta är intressant ur nyhetsvärderingssynpunkt då politiker är en källa tidningar gärna använder sig av när nyheter skrivs. Vår hypotes stämde alltså inte så jättebra då resultatet visar att privatpersoner inte uttalade sig speciellt ofta 2007.

7.6.1 Skillnader

Att jämföra skillnader mellan vilka som kom till tals i tidningen under dessa två år är intressant, mycket på grund av att det skiljer 30 år mellan tidningsartiklarna. Diagrammet ovan visar på vilka som uttalade sig i Göteborgs Posten. Vi kan se en markant skillnad mellan hur mycket eleverna själva kom till tals 1977 kontra 2007.

Att det skiljer sig så mycket mellan åren anser vi beror på att elevdemokrati blivit en stor fråga i dagens skola. I läroplanen som nu är gällande finns att läsa om ökat inflytande för eleverna:

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar skall omfatta alla elever. Elevernas ansvar för att planera och genomföra sina studier samt deras inflytande på såväl innehåll som former skall vara viktiga principer i utbildningen. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer (1 kap. 2 och 9 §§). (Skolverket, 1994, 2006)

De nu gällande läroplanerna för skolan är två till antalet Lpo94 och Lpf94 (Lpfö98 finns också men den gäller för förskolan och då vi inte undersökt den använder vi inte den). Lpo94 står för Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, detta innebär att det är denna läroplan som används från förskoleklass samt klasserna 1-9 inom grundskolan. Lpf94 står för Läroplan för de frivilliga skolformerna vilket innebär att denna läroplan gäller inom gymnasieskolan.

Ett ökat elevinflytande har gjort stor skillnad i skolan främst genom att eleverna helt enkelt kan påverka sin utbildning. På sätt och vis kan detta vara orsaken till att elever oftare får komma till tals i medierna. Kopplar vi ihop detta med dagordningsteorin ser vi genast att det handlar om så kallad framing. Framing innebär att medierna kan få oss att uppfatta saker genom att låta vissa aktörer få mer eller mindre plats i medierna. Beroende på kontexten kan medierna få oss att förstå och uppfatta saker på olika sätt. På skolorna idag har elever mer att säga till om gällande deras utbildning men också om skolan i stort, detta kan ses som både positivt och negativt. Det positiva är att eleverna redan i skolan kan få chansen att påverka, vilket de kan ha med sig in i sitt kommande yrkesliv, medan det negativa ligger i att det kan vara svårt att tillmötesgå alla elever. Alla elever är olika och alla viljor kan inte tillmötesgås. För eleverna gäller det att synas och höras för att komma till tals. Personlighet har en viktig roll i detta och alla är vi olika till mans vilket kan påverka hur mycket vi kommer till tals. Men vad händer med de elever som inte är så framåt och vågar tala för sin sak? Kan det vara så att de inte kommer till tals och får säga sin mening?

Vidare går det i diagrammet att se att det i hög grad fortfarande är myndigheter som uttalar sig om skolan. Här kan vi se att det under 2007 var en helt ny regering och att de har planer på att göra stora förändringar inom skolan under sin mandatperiod. Det var samma situation 1977, då det också hade varit en förändring i regeringen i samband med valet 1976. Det som är gemensamt för dessa två regeringar är att det efter att ha varit socialdemokratiskt styre under ett antal år efter valet blivit en borgerlig regering.

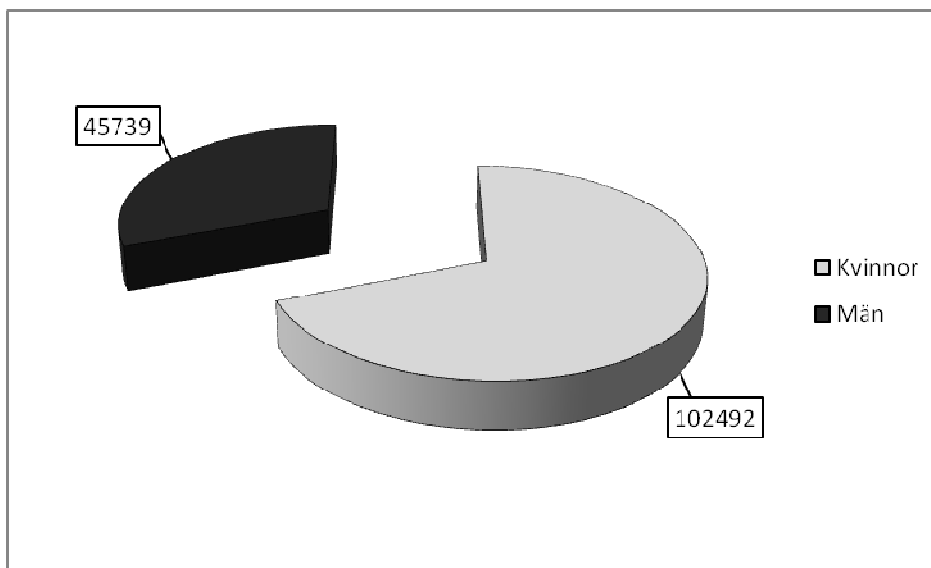

Diagram 7 Fördelningen mellan manliga och kvinnliga lärare 2007

Främst är det män som uttalade sig och det var dubbelt så många män som kvinnor som kom till tals. 1977 uttalade sig 49 procent män och endast 17 procent kvinnor medan det 2007 var 45 procent män och 25 procent kvinnor, detta visar att männen uttalar sig i högre utsträckning än kvinnor. De resterande procenten var odefinierbara.

Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) arbetade det 1977 124 020 lärare av dessa var 82 840 kvinnor och 41 180 män. Jämför vi antalet yrkesverksamma lärare 1977 med 2007 är siffrorna 148 231 lärare uppdelat på 44 739 män och 102 492 kvinnor, en ökning av lärarkåren med 16 procent på 30 år. Att flest män kommer till tals innebär att det är främst ett manligt perspektiv som förmedlas. Det behöver inte innebära att det skiljer sig åt mellan vad män och kvinnor tycker i frågorna, men det kan göra det. Enligt Jarlbro tenderar medier att förmedla just ett manligt perspektiv genom att främst låta män uttala sig, vilket även Göteborgs Posten har gjort i vår undersökning. Att övervägande skildra ett perspektiv anser vi inte vara förenligt med god nyhetsjournalistik då den skall vara så objektiv som möjligt, samt att den bör skildra händelser utifrån flera perspektiv (Weibull 2002).

Vidare kan vi se att majoriteten av verksamma lärare under båda åren var kvinnor. Sedan 1977 har kvinnliga lärare ökat med 19 procent medan manliga lärare endast ökat med 8 procent. Här ser vi att det fortfarande är ett kvinnodominerande yrke. Trots detta framställer medier, i det här fallet Göteborgs Posten, ett manligt perspektiv på skolan genom att främst låta män uttala sig.

En viss skillnad går att se i diagrammet när det gäller rektorer som uttalade sig, en ökning på nästan 4 procent har skett på 30 år. Av de rektorer som uttalade sig 1977 visade det sig att var åttonde var man, medan det för 2007 visade sig att var sjätte rektor som uttalade sig var man. Något som är intressant att se är att det även här var majoritet för männen, närmare bestämt var det nästan dubbelt så många manliga rektorer som uttalade sig. Ändå fanns det 2007 sammanlagt 6 025 rektorer av dessa var 3 405 kvinnor enligt SCB (Statistiska centralbyrån, 2008) vilket påvisar att majoriteten av rektorer ändå är kvinnor. Skillnader finns säkert inom landet men vi har sett till landet i stort då dessa uppgifter ej är regionsindelade. Ett antal okodbara artiklar fanns när det gäller vem som uttalade sig och i dessa artiklar går det inte att urskilja om det är någon som specifikt uttalade sig. Något som kan utläsas av diagrammet är att det är mer urskiljbart vem som uttalade sig 2007.

Resultatet visar att artiklarna 2007 i större utsträckning var upphängda på personer då det var över tjugo procent av artiklarna där det inte var någon som uttalade sig utan artikeln endast beskrev en händelse. 2007 var det endast tio procent av artiklarna som inte hade en tydlig aktör. Vi anser att detta visar att man 1977 skrev mer om företeelser medan Göteborgs Posten 2007 skrev mer om personer. Enligt Weibull (2002) skulle förklaringen till detta kunna vara att medier tack vare tv:s stora genomslagskraft blivit mer personliga.

Vi kan vidare se att en ökning har skett när det gäller vilken sorts artiklar som handlade om skolan. 1977 skrevs inga ledare i Göteborgs Posten medan det 2007 var 4 procent av de undersökta artiklarna som var ledare. Även debattartiklar har ökat under dessa 30 år från 5 procent till 7 procent, medan notiserna har minskat med 11 procent.

7.6.2 Likheter

Vidare kan vi utläsa att det finns likheter mellan åren också. Lärare, privatpersoner och föräldrar uttalade sig i ungefär lika hög utsträckning under båda dessa år medan de som uttalade sig anonymt har minskat. Det kan vara så att vi numera vågar stå för våra åsikter på ett annat sätt än vad som gjordes 1977.

7.7 Utrymme i Göteborgs Posten

Hur stor en artikel är säger en del om nyhetens värde då de artiklar som anses vara viktigast oftast får mest utrymme, av den anledningen anser vi det vara relevant att undersöka detta.

När artiklarna fick helsida 1977 handlade det om betyg och utbildning. Dock var det endast 2 artiklar 1977 som fick en helsida. Storleken på artiklar och tidningens värdering av nyheterna hänger ihop då de nyheter som anses viktigast får störst utrymme. Vi kan se här att detta stämmer då betyg och utbildningsfrågor också var de ämnen det skrevs mest om. 26 artiklar 1977 fick en halvsida, alltså var fjärde artikel. Utbildningsfrågor, betyg och arbetsmiljö fick störst plats. Här ser vi tydligt att Göteborgs Postens nyhetsvärdering 1977 handlade om utbildning, betyg och arbetsmiljö, denna slutsats kan vi dra då det var dessa ämnen som det skrevs mest artiklar om och som också fick störst utrymme. Vandalisering, bråk och bygga skolor toppade bland notiserna. Vi antar att bråk och vandalisering inte var särskilt vanligt och inte heller speciellt intressant då det endast fick liten plats i tidningen. Vad gäller byggandet av skolor antar vi att det på grund av att det skrevs så mycket om detta även hamnade på notisplats.

2007 blev det totalt 14 artiklar som fick helsida, var tionde artikel. Då handlade artiklarna främst om utbildning, nära varannan helsidesartikel handlade om utbildning. Var sjunde helsidesartikel handlade om betyg och resterande helsidesartiklar handlade om bråk, arbetsmiljö, stängda skolor och övrigt. Även här överensstämmer antal artiklar och storleken på artiklarna. Det som Göteborgs Posten skriver mest om är även det som får störst plats i tidningen.

7.7.1 Skillnader

Göteborgs Posten 2007 hade även artiklar om skolan som fick mer än en helsida, dessa artiklar handlade om betyg, arbetsmiljö för elever och elever som hoppat av skolan. Den största skillnaden vi kan se är att det överlag skrevs både fler artiklar och större artiklar om skolan 2007 än det gjordes 1977. Detta borde enligt dagordningsteorin och nyhetsvärdering bero på att allmänintresset för skolan har ökat.

7.8 Bilder i Göteborgs Posten

Det är inte bara antal artiklar och storleken på dessa som ger en hint om vad tidningen anser vara viktiga nyheter. Bilder säger en hel del om nyhetsvärdet. Vi har således undersökt vilka ämnen som illustrerats med bilder för att se hur nyhetsvärderingen sett ut. Hittills har vi kommit fram till att artikelantal och storlek på artiklar vittnar om att utbildning, arbetsmiljö och betyg varit de mest värderade ämnena både 1977 och 2007.

1977 fanns det 21 artiklar med bilder till, alltså 20 procent av artiklarna hade bild. De ämnen som hade bilder var främst utbildning, tv-serier och betyg. Oftast var det porträttbilder på män som fanns med. Detta följer artikelstorlek och artikelinnehåll vad gäller nyhetsvärderingskriterierna.

2007 fanns det 61 artiklar med bild, alltså 46 procent av artiklarna hade bild. Här var artiklar om utbildning, betyg samt löner och status främst illustrerade med bild. Även här var majoriteten av dem som porträtterades män.

7.9 Tendenser

Vi ska avslutningsvis redogöra för tendensresultaten (om artiklarna har positiv eller negativ tendens) i undersökningen. Vi kommer också ställa tendenserna i förhållande till vilket område artiklarna berör. Vi vill alltså se om det finns något samband mellan tendenser och vilket område artikeln handlade om. Vår hypotes var att fler negativa artiklar skulle beröra förorterna 2007 jämfört med 1977.

Av artiklarna som skrevs 1977 ser vi att 72 procent hade negativ tendens och 2007 var antalet negativa artiklar 78 procent. 22 procent av artiklarna 1977 hade positiv tendens och 6 procent var neutrala. 2007 var 9 procent positiva och 13 procent var då neutrala.

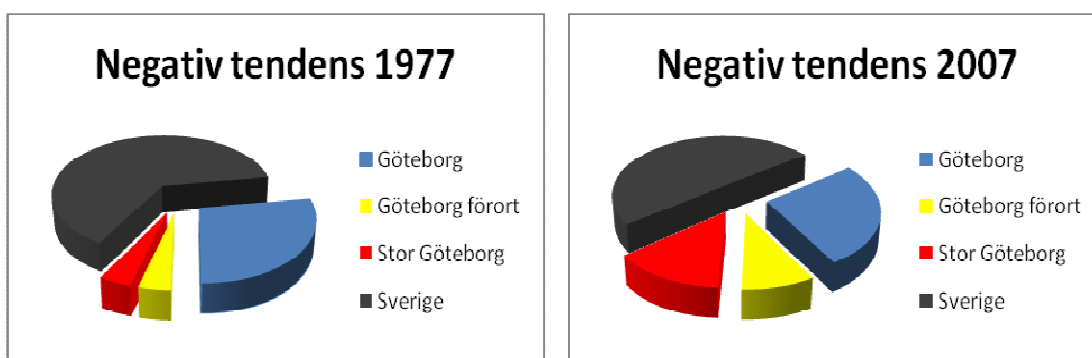

Diagram 8 Geografiska tendenser i procent

Vi kan se tydliga skillnader när det gäller negativa tendenser och detta om Sverige i allmänhet men i Göteborgsområdet i synnerhet. Ser vi enbart till Göteborgsområdet kan vi se att det skett en liten ökning av mängden negativa artiklar. En ökning på över 50 procent har skett mellan åren vad gäller negativa artiklar som handlar om Göteborg förort samt Stor Göteborg. Samtidigt ser vi att rapporteringen minskat vad gäller negativa artiklar om Sverige i helhet, lokal rapportering prioriteras. Vad vi menar med kategorierna Göteborg förort och Stor Göteborg förklarar vi i vårt kodschema se Bilaga 1.

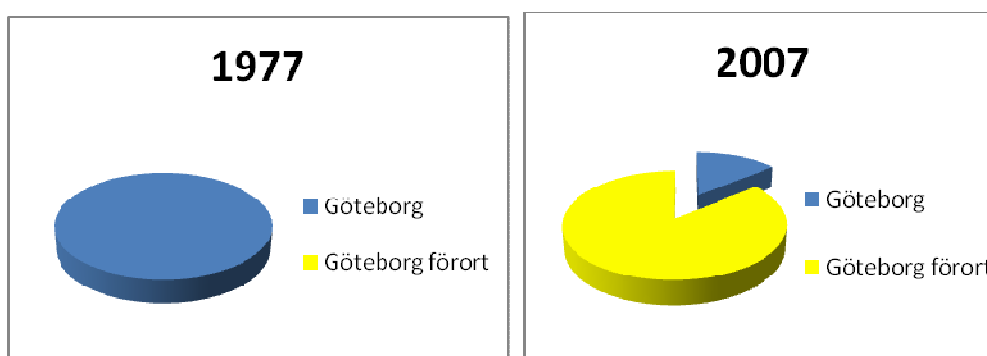

Diagram 9 Artiklar om bråk Göteborg och Göteborg förort

Av artiklarna som berörde Göteborg (alltså inte stor Göteborg eller Sverige) visade resultatet att det 1977 inte skrevs något om bråk i skolan i förorterna, artiklarna som handlade om bråk berörde i huvudsak Göteborg. 2007 var förhållandena tvärt om. När det skrevs om bråk handlade det i princip bara om förorten och nästan inte alls om Göteborg.

Göteborgs Posten har skrivit allt mindre om Sverige i helhet under dessa 30 år men skrivit mer om både förorterna och stor Göteborg. Vi kan koppla detta till nyhetsvärderingskriterierna där Hvitfeldt menar på att negativa händelser har högt nyhetsvärde. Även händelse som sker inom ett geografiskt närområde blir lättare nyheter än andra enligt dessa teorier. (Hvitfeldt, 1985)

Om vi sedan ser till bilder i artiklarna upptäcker vi att det 2007 oftare är bilder som illustrerar de negativa artiklarna, än det var 1977. Majoriteten av bilderna skildrar män båda de undersökta åren. Här kopplar vi in Jarlbros genusperspektiv och ser att det även här är en majoritet av män som framställs i medierna.

Vi ser också att det inte finns några som helst artiklar som framställer invandrare, med invandrare menar vi som vi förklarar i vårt kodschema (se bilaga 1), 1977 medan det finns några få 2007. Tendensen på artiklarna där invandrare framställs är oftast negativa vilket kan ha med samhällsstrukturen att göra, vi kommer att diskutera kring detta i kapitel 8.

Vi har nu redogjort för vår undersöknings resultat samt analyserat dessa utifrån våra teoretiska utgångspunkter. Det vi inte gjort ännu är att föra en djupare diskussion kring resultaten. Vi har sett att Göteborgs Postens framställning av skolan ser annorlunda ut men varför gör den det? Är det verkligheten som har förändrats eller är det Göteborgs Postens nyhetsvärdering och medielogik som ändrats sedan 1977? Vi ska i nästa kapitel diskutera detta och tala om vad vi, med stöd från våra teorier, anser.

8. Slutdiskussion

Resultatet visar att de största skillnaderna mellan 1977 och 2007, vad gäller skolan, är att den 2007 framställs som mer bråkig, mer skolk och avhopp samt mer mobbning och trakasserier. Frågan vi nu ställer oss är om det är verkligheten som speglas i Göteborgs Posten eller om det är tidningens nyhetsvärdering och medielogik som förändrats. För att kunna fastställa om det är verkligheten eller nyhetsrapporteringen som ändrats behövs det empirisk forskning som kan bevisa det ena eller andra, men vi ska nu diskutera utifrån vårt resultat och våra teorier hur vi anser att förhållandet är.

Vi menar att det är verkligheten som förändrats mellan 1977 och 2007 och således framställs skolan mer negativt idag. Går vi tillbaka till 1922 och läser Lippmans teori om nyhetsvärdering ser vi att den egentligen inte skiljer sig så mycket från dagens teorier om nyhetsvärdering. Vidare är medielogiken uppbyggd på ett likartat sätt. Tidningar skriver om händelser som är uppseendeväckande och gärna med negativa inslag. Detta har inte ändrats, alltså borde Göteborgs Postens nyhetsvärdering och medielogik vara ungefär samma 2007 som 1977 och det betyder att det är verkligheten i skolan som har förändrats. Ser vi till resultatet på tendenserna ser vi att det är samma saker som kommer fram i medierna vilket styrker vår hypotes om att det är verkligheten som förändrats.

Vi ser i resultatet att Göteborgs Posten skrev om lärare som blivit trakasserade och slagna. Om elever som mobbas och blir slagna. Om elever som både stängs av från skolan och som självmant väljer att hoppa av. Vad kan då vara orsak till denna negativa utveckling? Här kan vi endast spekulera och det tänker vi också göra.

I vår diskussion kommer vi med stöd av våra teorier spekulera kring detta eftersom vi inte kan uttala oss om hur det faktiskt är. Vidare forskning som jämför verkligheten med Göteborgs Postens framställning är av den anledningen önskvärd.

Redan innan vi gjorde vår undersökning var vår uppfattning att skolan idag är hårdare än den var för trettio år sedan. Samhällsklimatet har förändrats och det som händer i samhället påverkar givetvis även skolan. Idag är Göteborg en relativt segregerad stad. Skillnaden mellan fattig och rik är ganska stor. Människor med goda ekonomiska tillgångar, kulturellt kapital och gedigna utbildningar bor i samma områden medan människor med sämre ekonomiskt-, utbildnings- och kulturellt kapital samlas i förorterna. Vidare finner vi att det är en långt större andel människor med invandrabakgrund i förorterna medan det främst är svenskar som bor i de mer välbärgade områdena. Detta skapar klyftor mellan människor och gör Göteborg till en stad som mer och mer präglas av utanförskap. I skolan möts ibland unga människor från olika bostadsområden och dessa möten kan i vissa fall leda till svårigheter och konflikter. Vi är medvetna om att vi nu generaliserar kraftigt men det är vår mening i detta kapitel, att tala om vad vi tror, dels utifrån våra erfarenheter och dels utifrån de resultat vår undersökning visar.

Ytterligare en sak som förändrats på de åren som gått mellan de två undersökta åren är det stora medieutbudet och det stora informationsflödet. Dessa förändringar påverkar även den skolan idag. Eleverna ska själva klara av att sälla och sortera all information de utsätts för. Att de då är negativa till skolan kan bero på att de inte klarar av att sköta detta på det sätt som skolan kräver.

Vi anser att det är verkligheten som har förändrats i skolan sedan 1977. Skolan är, liksom samhället, hårdare idag. Mobbning, bråk och trakassering anser vi tydligt bekräftar detta. Vi har redan nosat på det i vår resultat- och analysredovisning men det är så viktigt att vi vill göra ytterligare en koppling till detta. 2007 skrev Göteborgs Posten artiklar om lärare som blivit trakasserade och slagna, om elever som mobbade och blev utsatta för mobbning, om bråk och om elever som hoppat av skolan. Dessa saker fanns inte i Göteborgs Posten 1977 eller var extremt sällsynta. Går vi tillbaks till 1922 och läser Lippmans teorier om nyhetsvärdering finner vi att dessa kriterier inte skiljer sig från dagens kriterier angående nyhetsvärdering, detta anser vi vara skäl nog att anta att det inte är Göteborgs Postens medielogik och nyhetsvärdering som är orsak till den mörkare framställningen av skolan utan att det faktiskt är verkligheten som blivit mer dystert. Hade det varit så att lärare blivit slagna eller att elever bråkade mycket hade detta, enligt nyhetsvärderingskriterier, fått nyhetsplats i Göteborgs Posten. Dock anser vi att Göteborgs Postens bild av skolan förvärrar situationen då nyhetsartiklarna i princip alltid handlar om negativa händelser. Verkligheten må vara tuff men det är vår totala övertygelse att det inte är så illa ställt med skolan som Göteborgs Posten förmedlar.

De resultat vi redovisat under kapitel 7 visar att det skett en liten ökning kring tendensen på artiklarna då det inte är någon stor skillnad är vår slutsats att det är verkligheten som förändrats under dessa 30 år. Då det inte skett så stora skillnader ser vi att det inte kan vara nyhetsvärderingskriterierna som förändrats. Det som har förändrats under åren är var fokus ligger, 1977 låg det större fokus på Göteborg än det gjorde på förorterna. Numera ser vi att vårt samhälle förändrats och medborgarna har skilda bakgrunder, vilket ibland skapar problem med segregering till följd.

Det handlade ofta om bråk när skolan skildrades i medierna 2007 och områdena som detta skedde i var till största del i förorterna. Men är det egentligen så att det är mer bråkigt och

stökigt i förorterna eller är det bara när det händer något negativt som medierna snappar upp det och ger det nyhetsplats? Vidare kan vi se att förorterna finns nämnda i medierna enbart när det är någonting negativt som inträffat. Det vi kunde se i resultaten var att det endast skrevs om bråkiga och stökiga elever när skolan i förorten skildrades. Hur är det då i andra skolor, de som inte ligger i förorten? Tidigare skrevs det negativt om Göteborg men då fokus har flyttats över till förorterna och påvisar bråk och stök i skolorna ser vi beviset på att det är verkligheten som styr över mediernas nyheter.

Något som vi fann intressant var att det främst var manliga myndighets- och/eller organisationsrepresentanter som uttalade sig om skolan och lärarna båda åren som vi undersökte. Inom lärarkåren är det som vi tidigare berättat en klar majoritet kvinnor, ändå kommer inte kvinnor till tals i medierna lika ofta som män. Som vi ser det beror det på att medierna indirekt påverkar genusordningen på det sätt som Jarlbro menar på i sin bok *Medier, genus och makt* (2006). Det kan också ses som att det manliga perspektivet är den vinklingen som medierna gör i vårt maskulina samhälle. Männens tolkningsföreträde i vårt samhälle vilket på sätt och vis kan få medierna att ge läsarna en bild som är missvisande ur flera perspektiv.

En fråga vi ställer oss nu är om vi hade fått andra resultat om det varit flest kvinnor som uttalat sig. Hade bilden av skolan, lärarna och eleverna blivit en annan? Troligtvis hade inte resultatet visat en helt annan bild men vi är övertygade om att det hade sett lite annorlunda ut. Vi har nämligen båda upplevt när vi varit ute och jobbat i skolan att de manliga lärarna tenderar uppmärksamma andra problem och vinklar än de kvinnliga lärarna. Detta är givetvis en grov generalisering men överlag skiljer det sig lite åt. Vi upplever det som att manliga lärare problematiserar styrdokument, läroplaner och arbetsrelaterade saker som scheman, kursplaner, styrning från rektorer och skolverket, medan kvinnorna i större utsträckning upplever stora klasser, bråk och stök som ett större problem. Vår undersökning visade att det 1977 skrevs mest om frågor rörande utbildning, bygga skolor, arbetsmiljö för elever, betyg och reformer. Frågor rörande bråk och kränkningar hamnade ganska långt ner på listan. 1977 var det inte så många lärare som kom till tals och när lärare uttalade sig så var det övervägande män. 2007 var det fortfarande utbildningsfrågor och betyg som det skrevs mest om, men bråk hamnar 2007 i topp av de ämnen Göteborgs Posten skriver mest om. 2007 ser vi även en ökning av antal kvinnliga lärare som kommer

till tals. Detta kan ses som ett stöd för vårt argument om att manliga och kvinnliga lärare problematiserar olika saker och lägger vikt vid olika problem. Vi anser att i det här exemplet visas Jarlbros genusteori i form av att det är det maskulina perspektivet som får tolkningsföreträde i medier. Av den anledningen uppmärksammas dessa problem och frågor mycket mer och enligt dagordningsteorin tenderar detta att bli det som allmänheten uppfattar som de största och viktigaste problemen.

Skillnader i antal mellan kvinnliga och manliga lärare ser vi tydligt i denna undersökning. Vi ser att det mestadels är kvinnliga lärare som är verksamma båda de år vi undersökt, men vi kan också se att skillnaden minskat lite under de trettio år som gått. Skillnaden i antal har minskat med 6 procent vilket vi anser vara i positiv riktning då alla yrken skulle behöva en jämnare fördelning mellan kvinnor och män. Dels för att löneklyftorna eventuellt kan minska och alla kan få lika lön för lika arbete men också för att arbetsklimatet skulle bli bättre med en jämnare fördelning mellan könen. Att ha fler män inom skolan är också viktigt för eleverna, att ha manliga förebilder är lika viktigt som att ha kvinnliga förebilder, för alla elever. I samhället idag lever många barn och ungdomar med ensamstående föräldrar vilket gör det ännu viktigare för elever att ha både manliga och kvinnliga lärare. I alla yrken som innefattar barn och ungdomar anser vi att det behövs en blandning mellan män och kvinnor för att påvisa att både män och kvinnor är viktiga i vårt samhälle.

Det är också viktigt att skildra en verklighet där alla aktörer kommer till tals och inte enbart minoriteten, i det här fallet männen, utan se båda perspektiven. Att manliga myndighetsföreträdare uttalar sig om skolan och lärare känns inte som det absolut bästa för att ge en riktig bild av hur det är i dagens svenska skolor. Medierna bör få fram båda sidor för att inte påvisa en missvisande bilden av skolan.

Vi ser att det är en förändrad skolbild som skildras i medierna 2007 men samtidigt ser vi att det endast är små delar som är förändrade. Kan det då vara så att det är medie-rapporteringen som sker på ett annorlunda sätt nu mot då? Att vissa ord användes på ett sätt 1977 behöver inte betyda att det var annorlunda då, att skolan ansågs som mindre bråkig till exempel. I dagens medier ser vi ofta att det skrivs hårdare ord när det gäller skolan men troligen har orden liknande innebörder både då och nu. Att 1977 beskrivas som busig kan idag betyda bråkig och tvärtom. Det svenska språket förändras över tid och med det även

tyngden i ord och på sätt och vis även deras betydelse. Vi anser att de olika förklarande orden betyder i stort sett samma saker och att skolan kritiserades lika hårt för 30 år sedan som den gör idag.

Vi anser vidare att en studie för att se effekterna av denna mediebild av skolan bör göras för att se om det skiljt sig åt under dessa år. Att se effekter av medierapportering anser vi vara ett viktigt steg för att se hur gemene man påverkas av medierna, i detta fall då i fråga om uppfattningen av den svenska skolan. I undersökningar som Lärarförbundet låtit göra visar resultaten att allmänheten har tillit till skolan men ändå är skolan så hårt kritiserad i medierna. Skolan har och kommer troligen alltid vara något som kommer att diskuteras och kritiserats i alla tider. Är det då rätt majoriteten av det som framkommer i medierna är negativt? Det är ju så att medierna använder nyhetsvärderingskriterierna i stor utsträckning då de är företag och som vill få sina tidningar sålda. Att publicera en negativ artikel ger då oftast fler läsare vilket i sin tur ger bilden av att skolan är dålig.

Det pratas mycket om jämställdhet i vårt samhälle idag, men är det jämställt inom skolan? Att det oftast är män som uttalar sig ger ju inte direkt den bilden till allmänheten. Om fler kvinnor kommer till tals i medierna kan en del av detta förändras men kommer det någon gång att bli totalt jämställt i vårt samhälle? Troligen inte och frågan om det verkligen behöver vara helt och hållet jämställt kommer då också upp, detta är inget som vi kan svara på men det är en fråga som kan finnas med i våra tankar och kanske även finnas med i framtida forskning.

Vi anser ofta att medierna har en otrolig makt över vad som blir nyheter och vilka ämnen vi ska tycka någonting om. Efter att ha gjort den här undersökningen anser vi att i det här fallet blir vi inte vilseledda av Göteborgs Posten utan de leder oss och påvisar verkligheten utan att för den delen förvanska bilden den ger oss läsare.

8.1 Förslag till framtida forskning

Med det här resultatet hade det varit intressant att jämföra verkligheten med den framställda bilden och även göra en undersökning för att se vad den här bilden beror på. Vår undersökning är kumulativ då den öppnar dörrar för flera andra forskningsfrågor exempelvis för forskning av effektkaraktär, något vi tyvärr inte hade plats att göra här. Vilka effekter får Göteborgs Postens bild av skolan, är en fråga att undersöka vidare. Dessutom vore en undersökning som jämför bilden av skolan i tidningen med verkligheten värdefull, då vi i vårt resultat endast spekulerat i om Göteborgs Postens medielogik och nyhetsvärdering förändrats över tid, eller om verkligheten förändrats.

Litteraturförteckning

Aronsson, Å. (1999). *SPSS: en introduktion till basmodulen: [version 9 för Windows 95/98/NT]*. Lund: Studentlitteratur.

Asp, K. (1986). *Mäktiga massmedier - studier i politisk opinionsbildning*. Stockholm: Akademilitteratur.

Asp, K., & Johansson, B. (2007). Den svenska journalistkåren. i A. Odén, Andersson, Asp, Börjesson, Djerf-Pierre, Edström, o.a., & K. Asp (Red.), *Den svenska journalistkåren*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation Göteborgs universitet.

Boréus, K., & Bergström, G. (2005). Innehållsanalys. i G. Bergström, & K. Boréus, *Textens mening och makt; Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Ekström, M., & Larsson, L. (. (2000). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., & Wännerud, L. (2004). *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts juridik.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wägnerud, L. (2002). *Metodpraktikan Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Fjelkner, M. (2008). *Vem blir vad- och varför?* Stockholm: Lärarnas riksförbund.

Friends. (2008). Hämtat från www.friends.se. den 7 december 2008

GöteborgsPosten. (den 2 December 2008). *Göteborgs Posten*. Hämtat från www.gp.se: <http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=778> den 2 December 2008

Hadenius, S., & Weibull, L. (2005). *Massmedier - en bok om press radio & tv* (8 uppl.). Falun: Albert Bonniers Förlag.

Hvitfeldt, H. (1985). *På första sidan*. Stockholm: Norstedts Tryckeri AB.

Jarlbro, G. (2006). *Medier, genus och makt*. Danmark: Studentlitteratur Naryana press.

Johansson, B. (2004). Journalistikens nyhetsvärderingar. i L. Nord, & J. Strömbäck, *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Lindberg, A., Modig, A., & Lindgren Åsbrink, M. (2007). *Höga krav på bred kunskapssyn - Allmänheten om skolans uppdrag*. Stockholm: Synovate.

Läraryrket. (den 5 november, 4 december 2008). Hämtat från <http://www.lararforbundet.se/> november, december 2008

LärarnasRiksförbund, & Läraryrket. (2006). *Allmänhetens syn på skolan - en sifundersökning på uppdrag av Lärarnas Riksförbund och Läraryrket*. Stockholm: Lärarnas Riksförbund och Läraryrket.

- McCombs, M. (2006). *Makten över dagordningen - om medierna, politiken och opinionsbildningen* (2 uppl.). Stockholm: SNS förlag.
- Merriam, S. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Å. (2000). Kvantitativ innehållsanalys. i M. Ekström, & L. Larsson, *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Nord, L., & Nygren, G. (2002). *Medieskugga*. Stockholm: Atlas bokförlag.
- Rådhuset strategisk kommunikation, A. (2003). *Riksmedierna svartmålar skolan - mediebilderna av skolan under fem veckor 1999-2003*. Stockholm: Lärarförbundet.
- Silverstone, R. (1999). *Why Study the Media*. London: Sage.
- Sirén, E.-L. (2008). *Perspektiv på lärarlöner: Lärares löner i ett nationellt och internationellt perspektiv*. Stockholm: Lärarförbundet.
- Skolverket. (den 12 November 2008). Hämtat från www.skolverket.se 12 November, 3 December 2008
- Skolverket. (1994, 2006). *Läroplan för de frivilliga skolformerna Lpf 94*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (1994, 2006). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. Stockholm: Skolverket.
- Statistiska centralbyrån. (den 5 November 2008). Hämtat från www.scb.se den 5 November 2008
- Westerholm, A., & Anneli, M. (2007). *Attityder till skolan 2006 - elevernas och lärarnas attityder till skolan*. Stockholm: Skolverket.
- Östbye, H., Knaperskog, K., Helland, K., & Larsen, L. O. (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber.

10. Bilagor

Bilaga 1

Variabel	Variabelvärden
1. Årtal	1 1977 2 2007

Här blev det endast två olika värden då det enbart är dessa två år som undersöktes.

2. Vilken sida	1 Första sidan 2 Övrig sida
----------------	--------------------------------

Här ville vi veta om artikeln hamnat på första sidan eller annan sida, detta för att det visar en hel del om nyhetsvärderingen. Vi anser inte att det är viktigt att veta exakt vilken sida artikeln stod på så det är bara två värden vi valt ut.

3. Typ av artikel	1 Debatt 2 Insändare 3 Nyhetsartikel 4 Ledare 5 Krönika
-------------------	---

Här ville vi helt enkelt veta vilken typ av text det är. Det är skillnad på en ren nyhetsartikel och en insändare till exempel. Dessutom visas dagordningen tydligt om det som skrivs i tidningen sedan debatteras på debatt- och insändarsidorna.

4. Storlek på artikeln	1 Helsida 2 Halvsida 3 Kvartssida 4 Notis 5 Mer än helsida
------------------------	--

Storlek har att göra med nyhetsvärdering och var därri viktigt att undersöka.

5. Finns bild	1 Ja 2 Nej
---------------	---------------

Här ville vi se om det fanns bilder som illustrerade artikeln. Bilder säger en del om nyhetsvärderingen.

6. Vilken sorts bild	1	Porträtt
	2	Miljö
	3	Grupp

Vi ville se vilka som är så viktiga att de får en bild? Vilka nyheter och aktörer är så viktiga att det illustreras med bild?

7. Kön på bild	1	Man
	2	Kvinna
	3	Blandat eller inget dominerande

Här ville vi se vilka som oftast förekom på bilder, kvinnor eller män.

8. Klädsel på bild	1	Strikt
	2	Vardag
	3	Ledigt

Här var tanken att se om det skulle skilja sig hur skolpersonalen klädde sig och framställdes på bild 1977 jämfört med 2007. Vi visste inte innan om det skulle finnas bilder samt i så fall hur de skulle se ut.

9. Vad handlar artikeln om (ämnet)	1	Bråk
	2	Mobbning
	3	Betyg
	4	Läraryrket
	5	Arbetsmiljö
	6	Undervisning
	7	Status
	8	Löner
	9	Jämlikhet
	10	Olyckor
	11	Brott och skadegörelse
	12	Skolans ekonomi
	13	Arbetsmarknad
	14	Elevinflytande
	15	Läroplan

Vi ville veta vad artikeln handlade om. Från början tänkte vi oss att använda siffervärden, så kallade numeric värden, men efter att ha testat kodningsschemat valde vi att här istället använda oss av så kallat string värde, alltså text. Vi gjorde detta för att vi fann det svårt att täcka in det artiklarna handlade om

10. Vem handlar artikeln om	1	Lärare
	2	Elever
	3	Rektor
	4	Övrig skolpersonal

Det hänger ganska intimt samman med vad artiklarna handlar om men vi ville ändå ha med denna variabel för att se vilka aktörers perspektiv som lyfts fram.

11. Kön på den det handlar Om	1	Man
	2	Kvinna
	3	Inget dominerande eller blandat

Vi valde att ha med denna variabel för att se om det kunde finnas skillnader gällande om det skiljer sig om hur mycket utrymme män och kvinnor får i medierna.

12. Etnicitet på den det handlar om	1	Svensk
	2	Invandrare
	3	Inget dominerande eller blandat

Här valde vi att se om det skiljer sig i utrymme mellan svenskar och invandrare. Med invandrare menar vi personer med annat namn än typiskt svenskt. Vi förstår faran med detta då personer kan ha utlandsklingande namn men ändå är svenska samt att invandrare är svenska medborgare.

13. Vem uttalar sig	1	Lärare
	2	Elever
	3	Rektor eller ledning för skolan
	4	Föräldrar
	5	Politiker
	6	Övrig myndighet eller organisation
	7	Kändis

Här ville vi se vem/vilka aktörer som kommer till tals i medierna. Vilka aktörers åsikter får läsarna ta del av?

14. Kön på den som uttalar sig	1	Man
	2	Kvinna
	3	Inget dominerande eller blandat

Här ville vi se om det finns skillnader om hur mycket män och kvinnor kommer till tals.

15. Etnicitet på den som uttalar sig	1	Svensk
	2	Invandrare
	3	Inget dominerande eller blandat

Här valde vi att se om det skiljer sig i utrymme mellan svenskar och invandrare. Med invandrare menar vi personer med annat namn än typiskt svenskt. Vi förstår faran med detta då personer kan ha utlandsklingande namn men ändå är svenska samt att invandrare är svenska medborgare.

16. Vem skriver	1	GP
	2	Nyhetsbyrå, typ TT
	3	Privatperson
	4	Politiker
	5	Lärare
	6	Annat
	7	Kändis

Vi ville veta vilka som skriver om skolan. Om det är män, kvinnor, etnisk härkomst, om det är journalister från GP, annan nyhetsbyrå eller privatpersoner och liknande.

17. Kön på den som skriver	1	Man
	2	Kvinna
	3	Båda

Även här är det intressant att se om det skiljer sig vad manliga respektive kvinnliga journalister skriver om när det gäller skolan.

18. Skolform	1	Grundskola
	2	Gymnasieskola
	3	Sär- eller specialskola
	4	Skolan som helhet
	5	Högskola och universitet

Vi ville se om man skriver mest om grundskola eller gymnasieskola.

19. Skoltyp	1	Kommunal
	2	Friskola och privatskola
	3	Högskola och universitet
	4	Skolan som helhet

Vi ville se om det finns skillnader i fokusering på de olika skoltyperna.

20. Geografiskt	1	Göteborg
	2	Göteborg förort
	3	Stor Göteborg
	4	Sverige

Här ville vi veta hur det ser ut för skolan lokalt, regionalt och nationellt. Här har vi valt att se vilka områden artikeln handlar om. Även om det är TT som skriver om en Göteborgsk skola blir det en lokal artikel. Med Göteborg förort menar vi exempelvis Bergsjön, Angered och liknande invandratäta områden. Med Stor Göteborg menar vi närliggande kommuner såsom Partille, Lerum och liknande.

21-24

Vad skrivs om lärare
 Vad skrivs om skolan
 Vad skrivs om elever
 Vad skrivs om lärarutbildningen

Här är vi inne på våra kärnfrågor om vad som skrevs om skolan i medierna. Vi valde att använda stringvärden, text, detta för att kunna se vad som verkligen skrevs i tidningarna under de båda åren.

25. Tendens	1	Negativ
	2	Positiv
	3	Neutral

Vi valde att ha med denna variabel för att vi ville veta om artiklarna visade tendenser åt något håll.

26. Rubriken
 Här ville vi se hur braskande rubrikerna kan vara samt se vad som skrevs för att fånga läsaren.